Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 8-го Марта, 1906. Число 10. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, March 8, 1906. No. 10

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.

8	Ч.	Поливарпа
9	П.	Обрѣт. гл. Йоана
10	С.	Тарасія еп.
11	Н.	2 п. Порф.
12	П.	Прокопія
13	В.	Василія, Нест.
14	С.	Бадонія

Просимо вже бо́льше не присилати намъ 30 го числа „Свободы“ въ 1905 року, бо и такъ до́стали мы ихъ ко́лька.

Редакція.

Подаю до публичнои вѣдомости, що зъ причинъ во́дъ мене незалежныхъ Конґресъ и заповѣженѣ богослуженя въ церквѣ св. Юрія на день 13 го Марта с. р. не во́дбудутъ ся въ Ню Йорку.

О. Й. Чаплинській.

ОПОВѢЩЕНЄ.

Повѣдомляе ся всѣхъ членовъ Руского Народного Дому въ Америцѣ, що загальнѣ ро́чнѣ зборы Р. Н. Дому во́дбудуть ся дня 15. Марта о год. 7-о́й вечеромъ въ Джерзи Сити по́дъ ч. 123 Sussex Str.

Котрѣ зъ членовъ не зможуть явити ся лично, можуть передати або переслати свои повномочія котрому небудь изъ членовъ, щобы въ имени ихъ брали участь въ нарадахъ и голосованю.

На порядку дневно́мъ: справоздане касове и вы́боръ нового уряду Р. Н. Дому.

Во́дъ Уряду Р. Н. Дому въ Америцѣ.

Н. По́дгорецкій, предсѣд.,
Н. Струтинській, секрет.

Зъ Сондерлендъ, Масс. доносять намъ, що оденъ тамошный Русинъ В. Кл. высмѣвае передъ Поляками Русино́въ и руске братство св. Йоана Хрестителя. Дуже сумно...

Кровь рускихъ студенто́въ. Ректоръ льво́вского университету (въ Галичинѣ) не хотѣвъ дозволити рускимъ студентамъ на во́дбуте своихъ сходинъ въ университетско́й салѣ и во́дкинувъ ихъ поданя написанѣ въ руско́й мовѣ, заявляючи, що урядова мова на льво́вско́мъ университетѣ е польска. Въ виду сего руски студенты ввойшли силою до университету — де заразъ счинивъ ся бо́й мѣжь польскими а рускими студентами — при чо́мъ 4 студенто́въ упало трупомъ а много ранено. Дѣялось се минувшои суботы, 4. марця. Университетъ закрито.

„Громадська Думка“ — украинськѣй дневникъ въ Киѣвѣ, котрый, якъ то мы въ послѣдно́мъ числѣ „Свободы“ доносили, переставъ зъ приказу киѣвского генералъ-губернатора выходити — по коротко́й перервѣ выходить дальше.

Въ Полтавѣ почали выходити два новѣ украиньскѣ тыжневники: „Украіньске Слово“ зъ додатко́мъ для дѣтей „Зірка“ и „Рідна Думка“. Кро́мъ тихъ двохъ выходить ще въ Полтавѣ, якъ то мы вже передше звѣщали нашихъ читателѣвъ, „Рідний Край“.

Въ Харковѣ почне незабаромъ выходити украиньскѣй двотыжневникъ „Порада“. Дозво́лъ на се выдавництво вже прийшовъ.

Въ Скрентонѣ, Па. засновалось евангельске братство „Добрый Самарянинъ“. Приймае лише тихъ, хто не вживае напитко́въ нѣ тютюну. — П. И. Шосъ, 322 Fourth Ave., Scranton, Pa.

Въ копальняхъ „Maitland въ Wasenburg, Colo. згинуло при експльозіи газо́въ 16 майнеро́въ.

Въ пороховни „Hercules Torpedo Co.“ коло Geneva, Ind. експльодувало на возѣ 1500 кварть нітрогліцерины, при чо́мъ згинули оба во́зники-ніґры а чотыри конѣ зо́стали на кусне розшарпанѣ. На мѣсци выбуху оставъ ся ро́въ на 25 сто́пъ широкѣй а 15 сто́пъ глубокѣй.

Слѣдуючого Четверга, дня 15-го Марта во́дбудесь конвенція Злученыхъ Углекопо́въ въ Индіянополісъ, Инд. Переговоры майнеро́въ твердого и мягкого угля зъ компаністами не довели ще до жадныхъ результато́въ. Ширше про сю справу поговоримо въ одно́мъ зъ слѣдуючихъ чиселъ „Свободы“.

Цѣкавый выро́къ запавъ недавно въ судѣ комунально́мъ въ Варшавѣ, въ королѣвствѣ польско́мъ (Конгресо́вцѣ). Прядѣльня въ Вудвезѣ встримала въ Листопадѣ м. р. роботу и 88 людей, що тамъ працювали, стратили роботу. Робо́тники ждали 10 тыжнѣвъ поки фабрику не пустили знова въ рухъ. За той часъ фабрикантъ не хотѣвъ заплатити робо́тникамъ пейды — вымавляючи ся тимъ, що во́нъ не виненъ тому, що фабрику замкнувъ, бо вугля не було. Робо́тники заскаржили його. Показало ся на розправѣ, що вуголь бувъ, лише подорожѣвъ. Судъ тодѣ рѣшивъ, що по́двышене цѣны на вуголь не е достаточною причиною, щобы замикати фабрику и засудивъ фабриканта на заплачене робо́тникамъ усю платню за тихъ 10 тыжнѣвъ, во́дъ коли встримано въ фабрицѣ робо́ту.

Комісія для еміґраціи и натуралізаціи при Вашинґтоньско́мъ конґресѣ, приняла въ послѣдныхъ дняхъ законъ, котрый коли його конґресъ прийме, окаже ся дуже утяжливымъ для еміґранто́въ взагалѣ а для тихъ котрѣ хотять стати американьскими ситизенами особливо. Ситизеньство моглибъ тодѣ надавати лише высшѣ суды. Кождый бажаючій зо́стати американьскимъ сивизеномъ, мусѣвъ бы жити найменче пять лѣтъ въ Сполученыхъ Державахъ а принаймѣй оденъ ро́къ въ то́мъ дистриктѣ, де внѣсъ до суду подане о ситизеньскѣ паперы. Кро́мъ того кождый такій мусить умѣти по анґлійски говорити и читати а такожъ писати въ яко́йсь мовѣ вже неконче въ анґлійско́й.

Въ парляментѣ французко́мъ принято законъ, котрымъ забезпечено робо́тникамъ пенсію на старо́сть. Законъ постановляе, що мае ся зложити фондъ робо́тничій пенсійный, до котрого мають платити певну суму ро́чно держава, фабриканты и робо́тники — и зъ того фонду кождый робо́тникъ, що ско́нчить 65 ро́къ житя мае побирати пенсію. Внесене се поставили соціялістичнѣ послы. Правительство и капіталісты зразу противили ся тому законови, але въ ко́нци по́дъ напоромъ публичнои опініи подали ся и згодили ся на сей законъ.

Въ Толедо, О. урядили тамошнѣ робо́тники величавѣ зборы, на котрыхъ запротестували проти замиканя театро́въ въ Недѣлю. Бесѣдники цѣлкомъ слушно запитували ся, коли мае робо́тникъ ужити розрывокъ, якъ не въ Недѣлю? Замиканѣ театро́въ въ Недѣлю е явною кривдою для робо́тнико́въ.

Ню-йоркѣ капіталісты закладають въ Отава, Онт. въ Канадѣ синдикатъ зъ закладовымъ капіталомъ $100.000.000 — котрый маесь займати выключно будовою готелѣвъ. Головою того синдикату мае бути T. S. Hyllard, бувшій менажеръ Валдорфъ Асторія въ Ню Йорку.

21-го Февруара с. р. шалѣвъ страшный орканъ при берегахъ держави Колумбія, въ полуднево́й Америцѣ. Ро́вночасно дало ся чути землетрясене. Понадъ 2000 людей згинуло а сотки домо́въ забрала вода.

Въ Meridan, Min. збуривъ сильный орканъ ко́лькадесять домо́въ, ко́лька великихъ фабрикъ и готелѣвъ. Згинуло до 200 людей. Дотеперь добуто зъ по́дъ румовиска 21 бѣлихъ и 100 ніґро́въ. Страты обчисляють на $1.500.000.

На Островахъ Товарискихъ знищивъ орканъ, якій тамъ шалѣвъ 7 и 8 Февруара усѣ осады люцкѣ. На само́мъ остро́вци Таіті згинуло до 10.000 людей. Деякѣ менши островы зникли зъ надъ поверхнѣ моря. Шкоду обчисляють на $5.000.000

При берегахъ Норвеґіи (въ Европѣ) зъ 300 рыбацкихъ човенъ, якѣ выплыли були минувшого тыжня на море для полову рыбъ — вернуло до берега лише 60. Решта по́дчасъ сильнои бурѣ потонуло.

На всхо́дъ во́дъ Portales, N. M. горять степы. Дотеперь згорѣло перешло 2 міліоно́въ акро́въ степо́въ. Жертвою огня впали великѣ загороды выпасовои худобы. Дотеперь шкода выносить перешло $1.000.000.

За оденъ мѣсяць Сѣчень с. р. згорѣло въ Сполученыхъ Державахъ и въ Канадѣ власности на варто́сть $17,723,000. Въ попередно́мъ р. (1905) въ то́мъ само́мъ мѣсяци згорѣло власности вартости $16.378.100, а въ р. 1904 — ро́вножъ въ Сѣчни вартости $21.790.200.

Въ легіслатурѣ держави Ню Йоркъ радять теперь надъ закономъ, котрый установляе для всѣхъ желѣзничихъ компаній въ нюйорско́й державѣ 2 центову оплату за перевѣзъ пасажиро́въ, на кожду милю, замѣсть дотеперѣшнои 3 центовои. Таку зниж ку оплаты рѣшено вже въ легіслатурѣ держави огайскои для Огайо, а ґубернаторъ держави Индіяна агітуе за подо́бною зниж кою для Индіяны.

Въ легіслатурѣ держави Iowa принято законъ, забороняючій продажу штуных огнѣвъ, петардъ чи малыхъ пістолето́въ, якихъ уживае ся для робленя галасо́въ на „Фордъ Джулая“.

800 політичныхъ вязнѣвъ выслано въ послѣдныхъ часахъ на заслане до архангельскои ґубернія Выслано ихъ тамъ тому, бо въ арештахъ нема вже мѣсця.

По́сля розслѣдо́въ въ прибалтицкихъ краяхъ (въ Росіи), убито за послѣдній два мѣсяцѣ 800 невинныхъ людей, головно жѣнокъ и дѣтей. Нема майже нѣ одного села де не сторчали бы руины збуреныхъ домо́въ. Всьо нищено а людей убивано безъ пощады. Одиноке средство, якимъ можна було выратувати свое житѣ бувъ гро́шь, котрый, якъ показало ся, уневиннювавъ зловленыхъ не лишь передъ простыми жовнярами але й передъ ґенералами...

Російске правительство рѣшило спродати усѣ запасы амуніціи и военныхъ матеріяло́въ, якѣ остались въ Манджуріи по ско́нченю во́йны зъ Японцями. Первѣсна варто́сть тихъ матеріяло́въ выносить 200.000,000, однакъ бо́льша часть зъ того теперь вже цѣлкомъ зо́псута, а велике число арматъ находить ся въ тако́мъ станѣ, що не опла тить ся вже ихъ до Росіи спроваджувати и треба буде ихъ спродати якъ старе зелѣзе. Мѣжь тими запасами находить ся ще 5 000.000 патроно́въ и 500.000 арматныхъ куль.

Російскѣ часописи обчислили, що на самъ лише перево́зъ, провіянтоване и узброене во́йска, якого уживае російскій урядъ для привернення „порядку“ въ Росіи выдае ся денно 100.000 рублѣвъ. Часопись російска „Молва“ доносячи о то́мъ, пише такъ: „100.000 рублѣвъ денно выдаесь для здушеня борбы о свободу. А щожь, якъ бы то такъ тихъ 100 000 рублѣвъ денно во́ддавано голодуючимъ ґуберніямъ для поратованя голодуючихъ! Ко́лько выратовано бы тодѣ людей во́дъ нужды и тяжкихъ болѣвъ! Або якъ бы тыхъ 100.000 рублѣвъ денно во́дкладано на заложене по усѣхъ селахъ людовыхъ шко́лъ? За той часъ, що выдано дотеперь по 100.000 рублѣвъ денно на здушене свободы, можна було бы заложити прегарно урядженыхъ 20.000 людовыхъ шко́лъ, а въ нихъ 2 міліоны сѣльскихъ дѣтей учило бы ся читати и писати, по́знавати свѣтъ и розумѣти людей и ихъ интересы. 100.000 рублѣвъ денно пожирае во́йско, высилане на мордоване жадныхъ свободы російскихъ горожанъ — а тимчасомъ цѣлѣ ґуберніи вымирають на голодову смерть а уся сѣльска молодѣжь — та будучно́сть и надѣя Росіи, росте въ непроглядно́й темнотѣ...“

Славный російскій писатель ґр. Левъ Толстой написавъ теперь нову повѣсть по́дъ загол.: „Столотвореніе“. Въ то́й повѣсти описуе Толстой теперѣшнѣ во́дносины въ Росіи — и приро́внуе ихъ до Вавилонскои вежѣ. Описуе ро́жнѣ типы, якѣ высуваю́ть ся теперь на верхъ въ Росіи и особы, якѣ борють ся за ро́жнѣ идеи неравъ дуже одинѣ другимъ суперечнѣ и представляе усѣ тѣ страшнѣ конфлікты, якѣ въ наслѣдокъ сего повстаю́ть и вко́нци лишають по собѣ страшнѣ, болючѣ наслѣдки.

Потреба 50 майнеро́въ до Vinton Colliery Co., що отвирае двѣ новѣ майны въ Vintondale, Pa. Стала робота, добра платня, жадного неспокою за послѣдныхъ 12 лѣтъ, добрѣ домы и школы. Vintondale лежить 20 миль во́дъ Cresson на C. & C. Division пенсилвенійсвои желѣзницѣ.

ТѢЛО ОГОРОДОМЪ.

Славный Шекспіръ кладе въ уста Яґо: „Наше тѣло е нашимъ огородомъ а воля огородникомъ; своимъ лѣнивствомъ робимо зъ него пустиню або рай своею пильностію“. Своимъ недбальствомъ можемо учинити тѣло сталымъ осѣдкомъ слабости або пахучимъ огородомъ здоровля и силы. Такъ якъ добрый огородникъ не дозволить, щобы бурянъ нищивъ його огородъ, але всейчасъ його выполюе, такъ и мы першій признакъ хоробы, бракъ охоты до ѣды можемо усунути при помочи Трінера Лѣчничого Го́ркого Вина. Оно дае тѣлу здоровый по́дкладъ, абы могло легко опиратись хоробамъ, оно змо́цняе нашѣ орґаны травленя, а черезъ те по́ддержуе наше здоровле. Нема лѣку, якій бы у всѣхъ хоробахъ жолудка и кишокъ бувъ такъ успѣшнымъ, якъ Трінера Лѣчниче Го́рке Вино. Оно не дразнить але побуджуе, не нищить, але будуе, не ослабляе але змо́цняе, творить нову кровь и доносить кормъ до кождои части тѣла. Дайте його дитинѣ, молодцеви, дорослому або старому — всѣмъ уздоровить жолудокъ, всѣмъ забезпечить здоровле. Вживайте його коли лише побачите, що апетитъ вашъ слабне.

Продаютъ по аптиках.

Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Лист до статского совітника Филонова.*)

Пане статский совітнику, Филонов!

Особисто я Вас зовсім не знаю, та й Ви мене. Але Ви чиновник, що здобув собі в нашому краї великої слави походами проти своїх земляків. А я — письменник, що просить Вас поглянути на короткий реєстр Ваших подвигів.

Спершу одну увагу.

В місточку Сорочинцях збирали ся люде на збори і казали промови. Видимо думали, що маніфест з 17. жовтня (октября) дав їм право збирати ся й говорити. Та воно, коли хочете, так і було: маніфест справді дав ті права і додав до сього, що нікого з росийских громадян не можна карати без суда. Ще він, маніфест, оповістив, що народ буде брати участь у видаваню законів та впорядкованю країною і все те назвав „непохитними підвалинами" (незыблемыми основами) нового ладу росийского житя.

По що кажу я Вам те, пане стат. совітнику Филонов? Я, звісно, добре знаю, що всіх великих прав, оповіщених (на жаль тільки на словах) у маніфесті з 17. жовтня (октября) 1905 року, Ви і не розумієте і ворогуєте проти них. Та все-ж се основний закон росийскої держави, його „непохитні підвалини"... Чи Ви розумієте, яким страшним лиходійством були-б усі Ваші вчинки перед судом тих прав?

Але я буду „поміркований"... Я вимагатиму мало, більше ніж мало... Через те, пане с. сов, Филонов, я на Ваші вчинки гляну тільки з погляду тих старих росийских законів, які були перед 17. жовтня (октября).

Ось що стало ся.

У Сорочинцях та в сумежнім селі Устивицях збирали ся люде без дозволу начальства. На сходинах говорено промови і роблено постанови. Між иншим постановлено позачиняти горілчані монополії.**) Понаписувано резолюції і не дожидаючись дозволу начальства, — позачиняли монополії і на дверях почіпляли колодки...

18-го грудня (декабря), на підставі „усиленной охраны", то-б то без судового наказу, арештовано одного сорочинця—Безвіконного. Односелці вимагали, щоби його поставлено перед суд, а до суду віддано їм за порукою. Такі вимаганя, щоби справу розглядав суд, а не адмінїстрация, тепер виявляють ся скрізь, таке було вже по всяких селах та місточках нашої губервії і де-не-де і пощастило того досягти. Сорочинцям же сказано, що сего не буде. Тоді вони арештували урядника й станового.

19 го грудня помічник справник Барабаш приїхав до Сорочинець, ведучи за собою сотню козаків. Він бачив ся з арештованими, кажуть, що вони просились у него і він обіцяв просити, щоб випущено Безвіконного. Потім він відійшов з козаками. Але згодом, на лихо, спинив ся на краю місточка, роздїлив своїх козаків, обійшов і знову під'їхав до товпи людей. Стала ся крівава подія, яка докладно виявить ся на суді. Наслїдки сього такі: поранено смертельно помічника справника, поранено смертельно і вбито мало не 20 сорочиньских людей...

Чи відомо Вам, пане с. сов. Филонов, як згинуло тих двайцятеро людей? Чи вони всї вбивали справника? Нападали? Змагали ся силою? Обороняли убийців?

Нї. Козаки не вдоволили ся тим, що розігнали товпу і визволили станового. Вони кинулись на вздогінки за втїкачами, наздоганяли і вбивали їх. Та й се ще не все: вони кинули ся в місточко та й почали уганяти за тими людьми, які їм случайно попадали ся на дорозї.

Таким чином коло дому п. Малинки вбито сторожа Отрешка, що саме тоді обмітав снїг коло хазяйского ганку. Так Остап Гарковенко смикав худобі сїно з стогу, на своїм подвірю, за верству від волости. Козак націлив ся з улиці, і поранений Гарковенко впав раніш, ніж міг побачити злочинця. Так старий аптакар Фабіян Перевозський вертав з сином з почти. Коло будинку Орлова їх наздогнав убийця-козак і застрілив сина перед очима батька. Так Сергія Ів. Ковтуна вбито за шість сажень до його воріт. Так женщину, жінку селянина Маковецкого вбито коло самих воріт. Так у дївчини Келепової прострілено кулею обі щоки. Я міг би Вам розказати, яким робом і де саме повбивано всіх тих, що згинули в Сорочинцях. Але досить буде, коли скажу, що 8 убито коло волости й поблизу її, а дванайцять згинуло на улицях, коло своїх хат і на своїх подвірях...

Тепер, п. с. сов. Филонов, я позволю собі спитати ся: чи одно злочинство зроблено в Сорочинцях 19. грудня, чи їх зроблено багато? Чи Ви думаєте, що дорога тільки кров людей у мундурах, а кров людей у свитах та семирягах, кров Отрешка, Гарковенка, Ковтуна, Маковецкої, Келепової та иншіх таких, можна лити безкарно, як воду? Чи не здає ся Вам, що коли треба довідати ся, хто і як убив нещасного Барабаша, то не менше треба, щоб правосудність розглянула й те, хто, узброєний, убивав по улицях, по дворах, по городах безвинних, простих людей, що ні на кого не нападали, не боронились, не були там коло волости, де счинила ся бійка, не знали про неї і так не знавши й повмирали?

Авже-ж! Мені нема нїякої потреби відкликувати ся задля тої страшної події до великих основ нового закону... Досить що до сего якого хочете закону, якої хочете країни, хоч би вона ще й не дуже добре впорядкувала закони писані чи звичаєві. Поїдьте, пане с. сов. Филонов, до країни півдиких курдів, до рідного краю башибужуків. І там кождий судія скаже вам: „у нас, — скаже він напевно, — також богато узброєного розбою, що заганьбив нашу країну перед усім сьвітом. Але і наші не зовсім ще добрі закони признають, що за кров людей у простій одежі так само карає закон, як і за кров убитого чиновника"...

Чи зважитесь Ви, прилюдно й голосно, сказати, що се не так, пане с. сов. Филонов?

Та як Ви зрозуміли сю „законну" власть і що Ви зробили?

Ось що.

21-го декабря з Сорочинець відвезено тїло нещасного Барабаша, що вмер в шпитали. Ще не втихли сумні дзвони по душі, а вже Ви, пане с. сов. Филонов, виїхали в Сорочинцї, ведучи за собою сотню козаків.

Чи тоді видко було з чого, що хтось бунтує ся? З вами силою змагались? Збудовано на вашій дорозї барикади? Хиба зібрали ся люде з зброєю? Хиба перешкалжали робити Вам слїдство?

Нї, в місточку Сорочинцях не видко вже було нїчогісїнько такого, з чого можна було би подумати, що люде будуть з Вами змагати ся, бити ся. Людей пригнїтило страшне нещасте 19-го грудня, що впало на них так несподївано, мов грім з ясного неба, і так страшно. Вони розуміли, що тепер неминуче буде суд і коли-б у село приїхав слїдчий судия, узброєний тільки законом, то проти него не було-б нїякогісїнького опору. А коли би з ним і були козаки, то вони знали би, що їх дїло — тільки берегти чиновника та його законну справу, а не карати ще не обвинованих людей, не робити клопотів, не мордувати, не чинити насильств, бо за се карає закон.

Так, се певне так і було би, а надто, що від слїдчого судиї люде сподївались би правосудности й собі за кров своїх рідних...

Але до Сорочинець вислано не слїдчого судию, а Вас, пане с. сов. Филонов („старший совітнику губернского правленія") і Ви винні тепер, що узброєне військо, віддане під Вашу команду, замість щоб берегти закон, поломало його й допустилось насильств.

Ви відразу почали так робити в Сорочинцях, як би се був завойований край. Ви звелїли „зігнати громаду" і сказали, що коли громада не зійдесь, то Ви розгромите все село. „не зіставивши з него й порошинки". Чи-ж диво, що після такого наказу козаки почали виганяти людей по своєму? Чи-ж диво, що тепер у селї, називаючи по імени, росказують про всякі здирства і навіть про знасилуваня, які робило військо, що було під Вашим розказом?

На що-ж Вам треба було збирати людей у громаду і які законні слїдчі дїла робили Ви, як громада зібрала ся?

Поперед усього Ви казали всїм клякати, звелївши козакам обступити їх з голими шаблями і виставити дві гармати. Всї покорили ся, всї впали на колїна без шапок на снїгу... Тільки аж по двох годинах Ви схаменули ся, що серед тих людей, що клячать перед Вами, е два георгїзвских кавалерів*) Ви їх пустили. Потім пустивши новобранців та малолїтних. Всїх, що зістали ся, Ви, погрожуючи їм смертию, держали так в снїгу чотирі з половиною годин, навіть не подумавши про те, що в сій юрбі, яку Ви беззаконно мордували, можуть бути люде, що ще не поховали неповинно вбитих 19-го грудня братів, батьків, дочок, що не вони, а инші перед ними повинні були-б стояти навколїшках, благаючи прощеня — за душогубство...

Того всього треба було Вам, щоб показати Вашу совітницку всесильність та... погорду до законів, які обороняють особу і права росийских громадян від безрозумного самовольства. Дальше „слїдство" було таке, що Ви викликали окремих людей, вичитуючи їх з заздалегідь списаного реєстру.

Нащо? щоб допитувати? щоб довідати ся чим вони винні і за що мають одвічати?

Нї, бо тільки викликаний отвирав уста, щоби відповісти на питаня, вияснити може довести, що він нїчим не причетний до того, що стало ся, то Ви зараз, своєю совітницкою рукою, розмахнувши ся, били його по лици і передавали козакам, а ті, з Вашого наказу, далї робили те злочиньске мордоване, що Ви почали і валяли на снїг, били нагаями по голові й по лици, аж поки нещасний затихав без голосу, непритомний, не похожий і на чоловіка...

Оттак-то зробили Ви, наприклад, з Семеном Грищенком, бо Вам сказано, що у него ночував один з „ораторів". Покажіть менї, пане с. с. Филонов, такий закон, щоб чоловік, пустивши до себе на ніч подорожного, одвічав би за всї його слова й дїла — та ще і за такі слова й дїла, що ще й не доведено, чи справді вони злочинні? А однак як тільки Грищенко хотїв говорити, Ви почали бити його по лици, а потім віддали на бите козакам. Побитого посаджено в холодну, та Вам і се видало ся за мало. Ви знов його викликали, знов не дали говорити, знова били самі і передали козакам, щоб вони ще раз мордували. Так само зробили Ви ще з Гарасимом Мухою, за те що у него був ключ від зачиненої громадским присудом „монополії", тільки сего Ви ще вдарили ногою в живіт. Так саме двічи били Ви Василя Покрова, потім мордували Оврама Готлїба, Семена Сорокина, Семена Коверка. Я не буду називати тут усїх тих 20 людей, що Ви били власними руками, копали ногами і велїли бити нагайками. Згадаю ще тільки студента Романовского...

Студент Романовский — людина „привілегірована" і через те Ви не осьмілились бити його своїми руками. Ви навіть не зразу звелїли й козакам його бити; Ви тільки відіслали його в холодну. Тодї якийсь козак сказав; „А чом же не нагаями?"

Ви рішили, що він каже правду. Перед законом усї рівні. Ви тут робили страшенні беззаконства, — чому-ж не зрівняти всїх перед беззаконством? Студента викликано з холодної. Ледви він вийшов на ґанок — його штовхнули на снїг, і побили... На щастя, якийсь жалісливий чоловік порадив йому перед тим загорнути голову й лице в башлик...

Та й сего вам видало ся мало і тому, поглянувши на товпу, що стояла в снїгу навколїшках перед вашою совітницкою величностю, ви вимислили нову вимудровану жорстокість. Ви звелїли евреям відрізнити ся від православних і поставили їх навколїшки окремо і звелїли козакам бити їх усїх у ряд. Ви вияснили се тим, що „евреї — розумні" та що „вони — вороги Росії". Козаки ходили серед юрби, що стояла навколїшках, і били на право й на лїво мужчин, підлїтків, сивих дїдів. „Як вівчар вівці" — картинно говорили про се самовидцї. А ви, пане с. с. Филинов, дивились на се биге і заохочували бити дужче...

Пане с. с. Филинов! Повірте менї, я втомив ся, я тяжко втомив ся, списуючи тільки на папері всї ті беззаконні мордованя і зьвірства, якими ви, наче-б то се було законне слїдство, мучили кого попалось в Сорочинцях, не дбаючи про те, щоби довідати ся — чи вони чим винні, чи нї...

А однак ви все те доконували над живими людьми, і менї ще треба росказати, як ви поїхали другого дня на нові подвиги въ Устивицю... А за вами, як за тріумфатором, побиті, помордовані, змучені плентались ваші сорочинскі бранцї, хоч їм би треба було бути тільки в шпитали...

Так їхали ви в Устивицю вертати законови його силу.

Далї говорити буду коротко.

Що дїяло ся в Уставицї до вашого приїзду? Там ані не бунтували ся, ані станового не арештували, ані справника не убили, ані не били ся; там тільки люде списали постанову, щоби монополію зачинити та й зачинили перш, ніж дозвіл від начальства прийшов. Тільки ота колодка на дверях у монополії і сьвідчила, що люде в селї постановили самоправно припинити в себе пяцтво...

Роблючи се, не додержали вони законної форми. Се правда. Ну, а ви, пане с. с. Филинов, ви — чиновник і слуга закону! Самі ви додержували „законної" форми, як робили ваше злочинство?

А про те я ще й помилив ся; ще з вечера, з вашого наказу, уставичане зняли колодку, і таким робом, як ви приїхали, то не було вже і сього слїду поломаного закону... Казьонна монополія відчинена була, горівку продавано пяницям вільно і без перешкод. Однак се вас не вдержало від нових насильств та мордів, — не буду їх описувати в подробицях, нехай уже все до ладу роскаже суд, если, розуміє ся, він коли буде.

Тут я скажу тільки, що мстючи ся тільки за право продавати заказану горівку, Ви поперед усього побили старосту, зірвали з него відзнаку і кинули в снїг. Потім Ви побили писаря, били його не самими руками, а ще й подерли на нїм урядові книги, — після

---

*) В попереднім числї „Свободи", в статї „Вісти з Росиї", обіцали ми подати нашим читателям пару образків, як росийский уряд приводить у себе, в Росиї „законний порядок" і яких зїн допускяє ся при тім незаконних зьвірств. На сей раз подаємо „Отвертий лист до статского совітника Филонова", лист який оголосив в росийскій часописи „Полтавщина" звісний росийский писатель Волод. Короленко. Сей лист передруковали ще і другі росийскі часописи, а тепер ми передруковуємо його в українськім перекладі в „Свободі". Мусимо однак звинитись перед читателями, що не подаємо його цїлого, а лбше що важнїйше. Сей лист надто довгий і заняв би кілька чисел „Свободи", а тодї, перериваний кілька разів, стратив би на своїй одноцїлости. А сего хотїлиб ми оминути.

Ред. „Свободи".

**) державна продажа горівки.

*) відзначених ордерами за заслуги підчас війни.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

сего писар уже не міг складати протоколи та писати ухвали. Тут же ви побили Дениса Ів. Бакала, що приїхов у волость за ділом, — Ви били його по голові „исходящею книгою“... І Уставичанам Ви казали клякати в сніг, так само й козаки били їх нагаями і так саме й судови, если він коли буде, доведеся рішити, чи правдиві є ті страшні оповіданя людей про те, як Ваші козаки насилували уставицких жінок... Ви зрозуміете, звісно, що імена нещасних тут не так то легко оголошувати...

Людей Ви держали й тут навколішках дві години, вимагаючи від них, як і в Сорочинцях, „призводників“ та добиваючи ся такої ухвали, щоб повисилати з села нелюбих адміністрації людей. Ви забули при тім, с. с. Филонов, що катованє скасував ще Олександер І-й, що за мордованє тяжко карає закон, що кару тілесну, навіть з судового присуду, скасовано для всіх маніфестом з дна 11-августа (серпня) р. 1904, а громадскі постанови, добуті такими видимо злочинними заходами, не мають ніякої законної ваги...

Я сказав. Тепер, пане с. сов. Филонов, я буду вичікувати.

Буду очікувати, що, коли є ще в нашій країні хоч крихта правосудности, коли Ви, Ваші товариші на службі та Ваше начальство сьвідомі своєї службової чести й обовязку, коли є в нас суди й судиї, які памятають, що то закон і судейска совість, то хтось із нас повинен піти під суд і відбути судову кару: або Ви, або я.

Ви — через те, що Вас прилюдно обвиновачено за вчинки, незгожі з службовими обовязками, достойностю й честію; обвиновачено за те, що Ви, нїби то роблючи слїдство, принесли в Сорочинцї та Устивицю не правосудність та законну власть. тільки жорстоку й беззаконну пімсту, мстили ся як чиновник за чиновника і за неслух чиновникам. Пімста навіть не на винних, — щоб винних познаходити, то треба було слїдства. Ні, Ви принесли слїпу й дику грозу мордованя й насильства над людьми, не розбираючи, де винний, а де ні, і добре знаючи, що караєте й невинних...

А коли Ви зможете сказати, що се не так, то я радо піду замість Вас під суд і буду доводити, що Ви зробили ще більше, ніж я міг тут списати моїм малосильним пером... Я доведу, що коли називаю Вас мордовником, насильником та беззаконником, то се я кажу тільки те, що виявляє ся з Ваших учинків. Бо Ви безперечно доконували мордів, насильства та беззаконства, Ви топтали всї закони — старі й нові, Ви руйнували серед народу віру не то в щирість та вагу маніфесту, а й саму думку про закон та власть. А се значить, що ви і такі, як Ви, самі пхаете народ на шлях розпуки, насильства і пімсти.

Я знаю: Ви можете сказати, що Ви не сам, що такі вчинки, як Ваші, а може ще гірші, зістають ся у нас безкарними... Се пане с. сов. Филинов, — поки що сумна правда.

Та се не виправдує Вас. А до Вас я говорю через те, що живу в Полтаві, що вона повна живими картинами Ваших насильств, що до мене долїгають стогін й нарїканя Ваших жертв...

А коли й Ви, так як инші, похожі до Вас, останетесь без кари; коли не станете перед судом через те, що начальство Вам вибачить і в законів нема сили, і Ви, вкупі з кокардою, носити будете безпечно пятно тих тяжких прилюдних обвиновачень, то й тоді я вірю, що сей мій лист не згине без доброго наслїдку.

Нехай край бачить до якого порядку, до якої сили законів, до якої одвічальности чиновників, до якої оборони прав росийских громадян кличуть її по двох місяцях після маніфесту 18 жовтня.

Після всього того, що сказано, Ви зрозумієте, через що навіть услівно, при кінци сього листу, я не можу, пане ст, сов. Филинов, висловити Вам мого поважаня.

Вол. Короленко.

9 сїчня 1906 р.
в Полтаві.

Увага редакциї „Свободы“: Филонов скінчив як і много инших подібних йому „оборонців“ закона. Дня 2-го Лютого с. р. зістав убитий в Полтаві з руки одного революціонера. Ось кого вбивають революціонеры.

Надосланє.

Протесты.

I.

Отсимъ протестую противъ нелюцкихъ очернень и нападовъ ґаспадіна А. Филиповского редактора ню-йорскои газеты „Правды“, на п. К. Кирчова и публично заявляю, що неправдою є буцїмъ то кортъ назначивъ мене ключаремъ нашои церкви, доки не рїшить ся справа. Се є подла ложь и дивуе мене, що писавъ еї не попъ, дякъ або якій инший джерзі-ситскій дописуватель „Правды“, а чужій чоловѣкъ — самъ редакторъ згаданои газеты, що хотѣвъ бы уходити за інтеліґента а не знае, що якъ такій повиненъ писати въ ґазетѣ саму святу правду, чисту „инстинну“. Се є ложь „самая большая“, взята зъ воздуха. Церковнй ключѣ давъ менѣ добровольно п. Кирчовъ, предсѣдатель нашои церкви, яко комітетовому и лишь длятого, що я мешкаю найблизше при нашой церквѣ; но понеже зъ причины теперѣшного мого занятя я не могъ дальше утримувати церковныхъ ключей, то я повѣдомивъ п. Кирчова, щобы давъ тї ключѣ кому иньшому зъ нашого комітету, що вонъ и зробивъ и давъ ключѣ п. Д. Голодови, такожъ членови нашого церковного комітету. Ся змѣна накучила ся Барнѣ и его компаніи, тожь заскаржили насъ о ключѣ до суду, думаючи, що судъ водбере водъ насъ ключѣ и дасть Барнѣ. Однакъ перерахувались небожатка, бо справу програли. Судія сказавъ, що ключей водъ насъ не водбере, но сказавъ нашому адвокатови примѣстити ключѣ десь найблизше церкви. Отжежь адвокатъ сказавъ, що ключѣ будуть назадъ въ мене и я на прозьбу п. Кирчова принявъ водъ него знова ключѣ. Но и се не сподобалось компаніи Барны. Они пробували чи не було бы имъ вольно доробити еще одній ключѣ, но на се получили водповѣдь водъ судіѣ, що если не будуть задоволенї зъ сего, то судъ назначить судового водбирача (receiver-а). — Оджежь — де правда, редактора „Правды“? Хотячи назвати другого „брехуномъ“, треба перше самому опертись на правдѣ, а не брехнѣ; однакъ „хто ѣсть фляки, то гадае, що и другій такій“. На конець ще скажу, що безименнї дописи зъ Джерзі Ситі помѣщуванї въ ню-йорскій „Правдѣ“ фабрикують ся правдоподобно такими рабами якъ попъ и дякъ, або бодай, що они дають рады и додають духа дописувателямъ, ихъ джерзі-ситскимъ „одномышленникамъ“, тримаючись поговорки: „бреши язычку, будешь ѣсти кашочку“.

Стефанъ Калакука,
членъ Рады церковнои.

II.

Мы члены Братства св. перво-мученика Стефана и парафіяне церкви св. Ап. Петра и Павла въ Джерзі Ситі, Н. Дж. протестуемо проти подлыхъ брехонь ню-йорскои ґазеты „Правды“ и еї редактора, ґаспадіна А. Филиповского, котрый, не маючи, видно, досыть матеріялу до писаня — въ кождомъ числѣ выпускае щоразъ новї брехнѣ, поспѣтанї салонистыми и другими завернигловами, противъ нашого чесного и заслуженого и поважаного чоловѣка п. К. Кирчова! Мы не будемо хвалити п. Кирчова, бо его добрї дѣла самї его хвалять! Але вамъ, пане редакторе „Правды“, засѣ водъ нашои церкви, и коли вамъ наша унѣяцка церковь не до лица, то идѣть собѣ до православнои.

А вы, господине Барна, предсѣдателю у вашомъ салонѣ — а не у нашой церкви, зробѣть перше порядокъ зъ собою, и здайте вже разъ рахунокъ зъ люцкихъ грошей церковныхъ — щобъ вамъ колись наша кривда не лѣзла боками. Якійсьте предсѣдатель, що претендуете собѣ щосьте одѣдичили предсѣдательство по Мг. Криницкимъ и по Шпакови, котрый пропавъ якъ камфора, то посклыкуйте ся и здайте вже разъ рахунокъ зъ люцкои працѣ! Ану, панове предсѣдателѣ!

Бр. св. Стефана пер. мученика.
Спиридонъ Сибидло, предс.,
Андрѣй Сандовичъ, секр.,
Стефанъ Чайка, касіеръ.

III.

Мы, члены товариства „Руского Молодечого Клюбу Поступового и парафіяне церкви св. Ап. Петра и Павла въ Джерзі Ситі, Н. Дж. протестуемо противъ ню-йорскои газеты „Правды“ и еї теперѣшного редактора, що зъ подлымъ очерненемъ и клеветами и всякими ложными выдумками, накидае ся на нашого парафіянина и теперѣшного предсѣдателя парохіи п. К. Кирчова. П. К. Кирчовъ, еще яко бувшій давнѣйше урядникомъ церковнои рады, старавъ ся о якъ найкрасшій порядокъ, бувъ противный всякимъ циганствамъ и крутарствамъ, и зо свого уряду яко секретарь и тростісъ парохіи, вывязавъ ся якъ найсовѣстнѣйше и причинивъ ся такъ працею, якъ и грошми для нашои церкви больше якъ неоденъ другій парохіянинъ, що може посвѣдчити, если схоче сказати правду, п. Викторъ Гладикъ, попередный редакторъ „Правды“, котрый его знае близше а нѣжь А. Ф. Встыдъ и ганьба зъ такими редакторами и зъ коршмарями, задурѣйчеными московскою дурѣйкою, що лишень умѣють баламутити головы здоровымъ людямъ!

За урядъ Т. М. К. П.:
Д. Ванько, предс.,
Мих. Келичава, секр.,
Лукачь Павелчакъ.

IV.

Мы, Русины и члены „Руского Народного Союза“, вод. 73. въ Providence, R. I. протестуемо противъ негодныхъ нападовъ ню-йорскои ґазеты „Правды“ и еи теперѣшного славного редактора, що хоче вславитись щоразъ новѣйшими пашквѣлями противъ нашого предсѣдателя п. Кирчова, помѣщаючи ихъ въ своѣй шматѣ и тимъ хоче понижити повагу нашои организаціи. Але, господине, не удасть ся вамъ се! Хотяй бысьте якъ горлали, и всѣ вашї прихвостнѣ — москвофульскї аґенты! П. Кирчовъ є надто добрымъ нашимъ предсѣдателемъ, щобы вы могли у кого зъ помѣжь членовъ Р. Н. Союза довѣре до него захитати. Що вамъ вонъ не до вподобы — се проста рѣчь. У васъ кождый чесный чоловѣкъ, що гидить ся вашими пашквѣлями, є погашиномъ.

Та засѣ вамъ панкове водъ нашои организаціи, засѣ вамъ водъ нашого предсѣдателя „Р. Н. Союза!“ Правда, если-бы вы не писали на предсѣдателя „Р. Н. Союза“ п. Кирчова, то ваша газета мусѣла бы выходити цѣлкомъ порожна, бо не знали бысьте якихъ новинокъ подати до своей шматы своимъ читателямъ. И такъ черните честныхъ людей, щобъ вашимъ читателямъ выдавало ся, що вы дуже розумный чоловѣкъ. Та намъ здае ся господине редакторъ, що вы ще надто зеленый, щобъ могли ся накидати на нашї организаціи и на нашихъ урядникѣвъ. Каже наша пословиця: добра ґаздыня свою хижу замѣтае, а не чужу. Такъ и вы, господине редакторъ, тримайтесь той пословицѣ и розгляньтесь перше по своѣй хижѣ.

Михаиль Борисъ, предс.,
Никола Стельмахъ, секр.

ДОПИСИ.

Зъ Ню Йоркъ, Н. Й.

Театральна Трупа „Народнои Самопомочи“ водограла дня 21-го Лютого въ Нюарку, а 22-го Лютого въ Джерзі, Ситі, Н. Дж. комедію „Лихій День“, Григорія Григоріевича, и вивязала ся несогорше изъ своєѣ задачѣ. Такъ товариство, як и поодинокї акторы не жалѣли труду нѣ гроша, щобы лише вдоволити публику, але на жаль, Русины не вмѣють еще подпирати многихъ рѣчей, котрї-бы повинні подперти якъ слѣдъ. Въ Нюарку пр. участь нашои публики на представленю була такъ мала, що товариство втратило на томъ. Правда, що того вечера падавъ дощь, мовь зъ ведра и многї зъ тои причины не могли прийти, але се не є оправдане. Руска байдужность була, є и буде найбольшою перепоною въ кождой нашой роботѣ.

О много больше зрѣтелѣвъ було въ Джерзі Ситі. Н. Дж., де очевидно народъ свѣдомѣйшій и лѣпше зъорганізованый. Ту сала була набита людьми.

До згаданои Театральнои Трупы Н. С. належать теперь слѣдуючї акторы: Стефанъ Сѣмковъ (директоръ), Ос. Косовый, Андроникъ Бучакъ, Теодоръ Романюкъ, Семионъ Смолякъ, Микола Романюкъ, Иванъ Зазулякъ, Теодоръ Шевчукъ и Юл. Мацякъ. Найлѣпше грали свои ролѣ: С. Смолякъ, О. Косовый, оба Романюки, А. Бучакъ, Й. Зазулякъ и Шевчукъ. Ся сама трупа, наколи позволять матеріяльнї средства, буде грати на весьѣ оперетку „Наталка Полтавка“.

С. Ч.

З Йонкерс, Н. Й.

„Slovensky Sokol“ що виходить в Алеґені, Па. порахував „kol'ko Sokolov je na svete“ тай на „zaklade statisticky'ch dat“ поставив число 100.000. Але я думаю, що тое число не певне, позаяк „Sl. Sokol“, забув дочислити еще і соколів руских, котрих есть не на сотки а на тисячі і такий словацкий Sokol можуть закрити шапками. А випадало би їх зачислити, тим більше, що Sl. Sokol числить і збори „aj v Srbsku a v Bulharsku a v Ciernej Hore“. Я цїлком не маю чести братати своїх соколів з словацкими, хочби і тому, що їх рахунок відносить ся лиш до тих „hrudi, ktore tymi samymi zasadami su naplnene, co naše“ а упоминаю ся виключно тому, що Sl. Sokol бере ся до цїлого племени славяньского, котре „sto millionow dusi cita“. Не знав тепер за кого він нас Русинів має. Чи за Германа, чи за племя романьске — бо до Славян не дочислив. Sl. Sokol може сам не знае, що ми Русини-Славяни, а як знае, то не згадав за наших Соколів хиба тому, що в наших грудях не „bléi ten sam pocit“ тому що наші галицкі соколи яко люди сьвідомі стоять в своїй цїлій роботї троха висше від „Slovenskych Druhov“.

Свій.

Ті що роблять на дворі

виставлені на зимно і вогність, уникнуть руматизму і невральгії, если будуть вживати

Д-ра Ріхтера Котвичного Пейн Експелеру

коли почують перші симптоми. Сей лїк роблений згідно з острим нїмецким законом і має 35 лїтну незахитану славу.

На продаж у котрого небудь аптинара, по 25 і по 50 центів або у властителїв.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

Читайте, що каже Дръ Ландесъ:

Я маю найбольшу практику въ Сполученыхъ Державахъ, Канадѣ, Мексико и Полудневой Америцѣ.

Черезъ 20 лѣтъ я лѣчивъ лишь слабости мущинъ.
Лѣчу лишь мущинъ.
Але и вылѣчую ихъ.
Вылѣчу кождый выпадокъ до якого ся возьму.
Если є не до вылѣченя не беру ся до него.
Сли не можешь бути вылѣченый, скажу тобѣ вотверто.
Але сли можешь бути вылѣченый, я тебе вылѣчу.
Що небудь тобѣ долягае скажи або напиши менѣ.
Хоробы мѣхура и почокъ.
Хоробы крови и шкоры.
Утрата памяти.
Утрата мужескои силы.
Утрата животности.
Лѣчу безъ болю, не вздержую водъ працѣ.

Що року лѣчу тысячѣ людей.
Роблю сотки операцій що мѣсяця.
Вылѣчу тя дома, сли не можешь прійти до мене.

Памятай: Порада особиста або листовна даромъ.

Сли еси хорый зайди або напиши до

DR. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New Yor, N. Y.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 309 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879

„Свобода"

часопись для рускаго народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходитъ що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$ 00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львовъ.

Оплачувати газету треба всегда зъ гóры.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованóмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мани ордеръ). Money order, то є карточку, котру дóстанете вóдъ почтара або агента на експресовóмъ офісѣ, обшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дóстати.

Адресъ:

„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свóй старый адресъ.

Замѣтки.

Въ отсѣмъ числѣ „Свободы" подаемъ число членóвъ „Союза" при кóнци минувшого року. Якъ бачимо, то число всѣхъ членóвъ выносило 7396 зъ 129 вóддѣлами. Найбóльше число членóвъ выказують старѣ вóддѣлы „Союза", хочь и мѣжь новыми вóддѣлами е деякѣ, що мають поважне число членóвъ. Жѣнокъ до „Союза" належить дуже мало, бо ледви 176, що ввиду теперѣшного статута „Союза" и не дуже дивне.

Записаныхъ на пóвъ посмертного такожь дуже мало, бо лише 224, зъ чого видно, що люде або не знають, що можна записуватись на пóвъ посмертного або таки не хочуть, а волять записуватись на цѣле посмертне. Єслибъ се послѣдне було правдою, то лѣпше бъ було знести половичныхъ членóвъ и черезъ те зменчити роботу секретарямъ.

Дѣтей въ Союзѣ 922, на око досить поважна сума, бо, якъ видно, дѣти становлять шесту часть усѣхъ членóвъ. Єслиж однакъ зважимо, що дѣтей рускихъ е дуже много, що 51 вóддѣлóвъ „Союза" не мають анѣ однои дитины а многѣ вóддѣлы мають лише по кóлькоро дѣтей, то мусимо прийти до заключеня, що въ тóмъ напрямѣ зроблено дуже мало.

Єслиж порóвнувати сей выказъ членóвъ „Союза" зъ попередными, то видно, що секретарѣ декотрыхъ вóддѣлóвъ сильно працюють и черезъ те число ихъ членóвъ стало збóльшаесь. Зъ другои однакъ стороны е и такѣ вóддѣлы, де секретарѣ недбалѣ и, розумѣе ся, тамъ число членóвъ стоить на мѣсци, або, що гóрше, еще взадъ цофаесь.

Комісія, що мае прилагодити статуты на слѣдующу Конвенцію „Союза" повинна бъ вже теперь деякѣ важнѣйшѣ питаня пóддавати пóдъ розвагу членóвъ „Союза". Се улекшилобъ еѣ роботу надъ статутомъ а делегаты пріѣхавшѣ на Конвенцію, не довѣдувались бы про деякѣ рѣчи вперве на Конвенціи, але пріѣздилибъ на неѣ зъ повнымъ выробленымъ поглядомъ на дану справу и пóсля сего голосували.

——

Минувшого тыждня выпечатали мы заяву секретара Екзекутивного Комітету В. Ц. Н. С. (Конгресу) въ якóй говорилось, що греко-католицкій Конгресъ вóдбуде ся 13 го с. м. въ мѣстѣ Ню-Йорку. Сими днями получили мы зновъ заяву о. Чаплиньского, пароха церкви св. Юрія въ Ню-Йорку, въ якóй тойже каже, що Конгресъ въ Ню-Йорку не вóдбудесь. О скóлько знаемо справу, то цѣлковита вина за таке баламутство въ справѣ мѣсця де мае вóдбутись Конгресъ и то передъ самимъ его скликанемъ, спадае едино на Екзекутивный Комітетъ. Розумѣе ся, що те баламутство не мало причиняесь до подóрваня довѣрія въ народѣ до Комітету и взагалѣ до цѣлого Конгресу, бо если люде не спосóбнѣ навить приготовити все якъ слѣдъ до подержаня Конгресу, то якъ можна надѣятись вóдъ нихъ успѣшнои роботы въ важнѣйшихъ справахъ?

——

Въ протоколѣ зъ перед конгресового засѣданя, що вóдбулось 20 го Лютого, читаемъ, що „всѣ галицийскіи гр. кат. Русины годять ся на Конгресъ". Таке заключене, если не фальшиве, то що найменше передвчасне. Аджежь въ тóмъ самóмъ протоколѣ въ спискѣ парафій, якѣ згодились на Конгресъ бачимо лише 4 галицкѣ, одна заявилась противъ а всѣ другѣ мовчать. Не бачимо такожь мѣжь парафіями, що згодились на Конгресъ многихъ угорскихъ парафій, анѣ не можемо сказати нынѣ нашимъ читачамъ де властиво сей Конгресъ буде. Загаломъ выгляды на удачу Конгресу невеликѣ, а навѣть не выключена можливóсть другого може ще соромнѣйшого фіяска, якъ було перше.

——

„Свѣтъ" каже, що не писавъ, що бѣда галицкихъ Русинóвъ скóнчилась бы, єслибъ они стали православными. Радимо „Свѣтови" ще разъ прочитати его власну статю та переконатись, чи мы не були правѣ. Буковиньскѣ Русины въ бóльшости православнѣ, украиньскѣ такожь, а чи вóдъ того имъ лѣпше?

——

„Возрожденіе національности галицкого (?) народа (такого народа нема. Ред.) не може иначе совершитися якъ подъ условіемъ оторванья отъ Рима" — пише „Свѣтъ". Чи не байка се? — Отже галицкѣ Русины хочь уніяты давно почали жити власнымъ житемъ а православнѣ Украинцѣ донерва пóдъ вплывомъ послѣдныхъ подѣй пробудились до нового житя.

——

„Нашлись бы и межи нами (російскими Украинцями Ред.) мученики, которыи бы власною кровію подписали бы свóй протестъ противъ насильственного „обмосковщеня" родного краю". Такъ говорить „Свѣтъ". И певно що мѣжь російскими Украинцями много патріотóвъ, тóлькожь не мѣжь православными попами. Велика бóльшóсть ихъ зносила покóрно „обмосковщене", доказомъ чого те, що російскѣ Украинцѣ не мають нѣ однои своеи школы, не мали до недавна нѣ однои часописи, навѣть проповѣди говорили и ще днесь говорять до своихъ людей по московски, а навѣть тутъ въ Америцѣ московщать украиньскій нарóдъ.

——

Брехнею е, що „неразумныи крики Украинцѣвъ объ отдѣленіи Украины отъ Россіи и т. п. выкликовали розныи запрещенія со стороны дуже боязливыхъ російскихъ чиновниковъ". Чи и Святе Письмо въ украиньскóй мовѣ треба вважати нерозумнымъ крикомъ о вóдóрваню Украины вóдъ Росіи? А однакъ и его заказали. Украиньствo въ Росіи давили въ першóй мѣрѣ царѣ своими указами, а чиновники ще бóльше ихъ заострювали, та надуживали.

——

О дивнее чудо! Навѣть „Свѣтъ" вже признае истноване 30 міліонового украиньского народа... Цѣкаво лише чому „Свѣтъ" и „Правда" анѣ слóвка не кажуть про се, що на російскóй Украинѣ выходить вже около 20 украиньскихъ часописей мѣсячныхъ, двотыжневыхъ, тыжневыхъ а и щоденныхъ, та що всѣ они друкують ся ненавистною имъ фонетикою.

——

„Свѣтъ" смѣе ся, що „Свобода" зóбрала ледви 200 долярóвъ (се брехня — зóбрано пóвтретя сотки) на Революцийну Украиньску Партію, та каже, що тѣ грошѣ остаесь хиба пропити. Таке балакане гóдне хиба чорносотенця. Єслиж „Свѣтъ" думае, що „Свобода" подóбна рóжнымъ московскимъ чиновникамъ та своякамъ царя, що покрали и попропивали міліоны зóбранѣ на „Червоный Хрестъ" — то мылить ся дуже. Смѣятись зъ невеликои сумы зóбраной „Свободою" нема чого. Ось „Свѣтъ" на Пріютъ не зóбравъ навить 40 долярóвъ!

——

Єслибъ якій пяный мужикъ говоривъ, що такій попы якъ о. Бачиньскій зъ Канады валяють ся по стрітахъ мы, не дивувались бы, але се говорить редакторъ „Свѣта", академикъ, то справдѣ дуже дивно. Не вжежь для помосковщеных Украинцѣвъ таке слово якъ „приличнóсть" зовсѣмъ не истнуе?

Выказъ членóвъ „Рус. Нар. Союза".

(Зъ кóнцемъ Децембра 1905 р.)

Вóддѣлъ	Дорослыхъ	Дѣтей	Жѣнъ	На пóвъ посмерт.	Разомъ
1	271	69	2	10	352
2	44	—	—	—	44
3	212	75	10	7	304
4	108	34	12	2	156
5	61	7	—	—	68
6	104	—	—	2	106
7	124	26	3	1	154
8	25	21	—	3	49
9	40	20	—	--	60
10	71	50	2	4	127
11	10	1	2	1	14
12	70	18	6	3	97
13	41	5	—	1	47
14	70	15	—	1	86
15	49	—	—	—	49
16	188	15	3	—	206
17	29	1	2	—	32
18	21	13	1	3	38
19	66	28	3	—	97
20	48	14	13	6	81
21	17	5	2	1	25
22	23	—	—	—	23
23	40	5	1	—	46
24	26	5	1	1	33
25	74	3	—	—	77
26	35	2	1	—	38
27	36	13	—	—	49
28	75	—	—	—	75
29	20	19	—	2	41
30	84	25	—	—	109
31	57	3	—	—	60
32	87	5	—	—	92
33	242	73	—	5	320
34	4	—	—	—	4
35	37	2	—	3	42
36	50	9	5	—	64
37	31	7	—	—	38
38	56	9	6	2	73
39	49	2	—	3	54
40	122	14	8	4	148
41	48	--	—	—	48
42	60	30	1	6	97
43	38	3	—	—	41
44	—	—	6	—	6
45	33	8	4	3	48
46	143	40	2	—	185
47	12	—	4	1	17
48	142	11	—	1	154
49	19	4	—	—	23
50	100	7	—	—	107
51	24	—	—	—	24
52	23	—	—	—	23
53	261	26	2	3	292
54	16	—	—	5	21
55	123	3	—	1	127
56	81	—	—	—	81
57	24	—	2	—	26
58	75	16	—	—	91
59	13	3	—	—	16
60	—	11	—	10	21
61	61	2	—	—	63
62	62	9	1	—	72
63	62	6	15	—	83
64	8	—	—	—	8
65	32	10	3	1	46
66	21	4	3	10	38
67	80	—	—	—	80
68	20	7	5	5	37
69	22	2	1	—	25
70	23	2	1	11	37
71	21	5	—	—	26
72	31	20	2	—	53
73	9	3	—	2	14
74	26	—	2	—	28
75	24	1	—	2	27
76	17	1	—	11	29
77	25	—	—	—	25
78	117	—	—	—	117
79	15	--	—	1	16
80	23	—	—	—	23
81	23	—	—	—	23
82	63	—	—	—	63
83	—	1	5	11	17
84	40	—	—	—	40
85	116	7	—	1	124
86	26	—	—	—	26
87	15	7	—	—	22
88	27	5	—	—	32
89	—	—	—	—	—
90	35	—	—	—	35
91	42	2	—	—	44
92	36	1	—	13	50
93	8	1	—	5	14
94	4	—	—	15	19
95	38	—	—	—	38
96	71	8	2	1	82
97	9	4	—	—	13
98	26	6	—	—	32
99	26	—	—	—	26
100	—	—	9	6	15
101	—	—	—	13	13
102	35	—	—	—	35
103	45	—	—	—	45
104	53	17	1	—	71
105	13	—	—	—	13
106	10	2	1	—	13
107	32	2	—	—	34
108	24	3	1	—	28
109	32	—	—	—	32
110	39	—	—	—	39
111	34	—	—	—	34
112	12	2	2	5	21
113	30	—	—	—	30
114	24	—	—	—	24
115	29	--	—	—	29
116	21	1	—	1	23
117	13	1	—	—	14
118	—	—	6	10	16
119	47	—	—	—	47
120	33	4	—	—	37
121	20	—	—	—	20
122	—	—	11	—	11
123	31	—	1	1	33
124	42	—	—	3	45
125	20	—	—	—	20
126	26	—	—	—	26
127	14	—	—	1	15
128	15	—	—	—	15
129	24	1	—	—	25
	6074	922	176	224	7396

Поясненє до статї В. Сиротюка „Кілька слів правди".

П. Василь Сиротюк винуе всїх патріотичних провідників в Канадї за роздори, які тут суть межи Русинами.

Гарно! А хтож ви, та ваш брат Юрко, — чиж ви не провідники? Сиротюки, се поважне назвище колись було між Русинами в Манітобі; одні говорили про вас добре, другі зле, звичайно, як про людий, що були сьвідомійші від многих собратів. Чомуж себе хоч трохи не винуете? Розбили нас роздори релїгійні, говорите. Не думаю, щоб они вас розбили, а всеж таки ви хоть свого часу брали живу участь в релїгійних справах, вкінци відмовили стояти в рядах сеї народної духовної роботи. Тогди уважали ви еї за сьвяте дїло, а днесь она по вашій думцї безпотрібна. Я знов не так думаю. Я уважаю, що релїгія се принцип цїлих народів, і яка в них релїгія такі й они. З реформованем релїгій, реформували ся полїтично цїлі народи і на оборот. Коли розуміемо наш нарід добре, то зауважимо, що темнота его і убожество економічне суть неначе брат та сестра до релїгійного стану. Сьмію сказати, що Русини не принесли в Канаду жадної релїгії в принципі, принесла тілько форму, котру вполїла в них старокраєва ерархія, щоб відвернути думку народну від природного стремлїня, до правдивих поглядів релїгійних. З нашим пересічним чоловіком в Канадї не можна було нїяк говорити про справи релїгійні. Він тримав ся засади, що ему не вільно не то говорити, але навіть думати инакше, як через сотки лїт диктували ему проводирі з амбони. Се уважав він за смертельний гріх. Отже, п. Сиротюк, если днесь в Канадї завзята боротьба релїгійна, так она не то що не безкристна, але дуже користна, не тілько для одиниць а для загалу. Се е символ народного, духового, пробудженя. Тому провідники всїх партий релїгійного руху в Канадї, заслугують на імя провідників, а боротьба се річ природна, без боротьби житя нема. Суть люди рїжних характерів, одні що ідуть, падуть і не встають, другі знов ідуть, падуть і знов встають, но в однім і в другім случаю не можна еще твердити, що всї такі люде роблять се задля особистих користей без доброї волї. Хто робить, сей повинен їсти, чей сего не заперечите. Колиб у нас капіталів нагромаджено, можеб не треба було і Лорієрів малювати, та колиб прим. фонди каліфорнїйского брацтва обернути було на народну часопись в Канадї. Хтож тому винен, що Геник пізнавши вашу слабу сторону забавив ся з вами як ситий кіт з мишенятами, що повів вас з Ethelberth-у до Каліфорнії одним поцїлуем як Юда Христа з Оливної гори до Каяфи. Хибаж полїтичні провідники, котрих на думцї маете, винні сему? Хибаж не перестерігали они вас сердечно, по приятельски, та не предсказували вам теперішного вашого цїлковитого матеріяльного зруйнованя? Хтож сему винен, що ви перетовкли біду спільну всїм еміґрантам в Канадї доробились долярів на котрих би днесь з родиною спокійно жили, пішли за указаними Геником грушками на вербі? Пишете, що патріоти називають вас піяками та розбійниками; хиба ви до таких гріхів почуваете ся, бож про чесних людий наші патріоти не чесно, хиба, що удоводняють фактами, чогож ви скачете межи них, де не ваше місце? Не можете критикувати річей, з котрими не есьте добре обзнакомлені.

Говорите, що нам треба добрих провідників та з правдивим сумлїнем і чистими руками. Що до їх доброти се сьвіг осудить, що до сумлїня, то чейже не думаю щоб согрішили тим, що не поступили в ваші слїди за порадою, як ви кажете, рівноапостольного Сатира, Геника. Тогди не тілько з вас він би ся сьміяв, кажучи, що „колиб Сиротюки не були дурні, не поїхалиби були до Ка-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ліфорнії", бувби з усіх сьміяв ся і тогди справді бувби „Сатиром" між сто тисячним народом в Канаді. Що до читальнів, так ви не покажете нам ні одної, щоб ествувала сто літ, всяке діло має початок і конець, однак не без кроку наперед або назад Лихо в тім, що ми бідні і власне в такім місті як Вінніпег, тота вами боронена піятика, забирає вільний час народови, щоб горнув ся в читальню і постарав ся о свій льокаль для неї. но з часом і то буде. Стор в Вінніпегу, оснований був тим самим чоловіком, і в таких намірах, що і ваше братство. Мені прикро писати отсих кілька слів правди, щоб ваших кілька слів „правди" вивести з запутаня, та конечно було, бо инакше справді хтось би подумав, що Василь Сиротюк в Калїфорнії має рихт. Отже конечно було треба показати річ з обох боків. Вибачайте, не думаю, щоб тут пробрехав ся. Знаю що ваша доля незавидна, та що завдячити еї можете лихому патріотови і своїй легковажности а більше нїкому.

Вінніпег, Ман., Канада.

Ваш давний сусїд.

(За погляды высказаній въ сёй статѣ, редакція не бере на себе вѡдвѣчальности. — Ред.)

Выборы до Государственной Думы.

Выйшовъ указъ, скликуючій на 10-го Мая с. р. „Державну Думу" (Государственну Думу). Зѡбратись має вона въ Петербурзѣ. Зъ тою хвилею, то є зъ хвилою отвореня сеи російскои Державнои Думы, держава російска перестає бути державою абсолютистичною, то є державою, въ котрѡй закономъ є выключно воля царя — „самодержця" — а стає державою конституційною — въ котрѡй закономъ є уже не выключно воля царя, але й воля самого народу. Обѣ сѝ волѣ суть рѡвнозначнѝ и однаково конечнѝ до законодавчои роботы. Нѣ оденъ проектъ закону не може стати обовязуючимъ закономъ, поки на се не згодить ся Державна Дума и царь. Въ тѡмъ и заключає ся истота конституційного строю монархічнои державы.

Такъ зъ хвилею, коли маніфестомъ зъ 18 жовтня 1905 р. надано Державнѡй Думѣ рѡвнозначну и рѡвночасно спѡльну зъ царемъ законодавчу силу, уся дальша борба широкихъ кругѡвъ російского населеня звернула ся була до борбы о справедливый выборчій законъ, щобы якъ найширшій круги населеня російскои державы мали право выбору до тои Державнои Думы. Розходило ся о надане якъ найширшимъ кругамъ російскои суспѡльности выборчого права на пѡдставѣ рѡвного, тайного, безпосередного и загального права голосованя, щобы та законодавча воля Державнои Думы як найзгѡднѣйше вѡдповѣдила волѣ усего населеня.

Тымчасомъ выборчій законъ, якій зѡставъ выробленый міністромъ Булїгінѡмъ — цѣлкомъ выключавъ вѡдъ права выбору селянъ и роботниковъ, а надававъ його лише дуже малому числу богатшихъ людей, якъ капіталістамъ, фабрикантамъ, властителямъ бѡльшихъ посѣлостей и т. д. Чиновництву и усѣмъ реакційнымъ кругамъ російскои суспѡльности ходило о те, щобъ нѣякъ не допустити широкихъ верстъ населеня до управы державою, а усю управу задержати при помочи прихильныхъ имъ, бо и завдяки имъ и выбранымъ посламъ, и надальше при собѣ.

Се выкликало страшенне обурене мѣжь усѣми тими, котрыхъ выключено вѡдъ права выборчого, почали ся острѝ заворушеня и всюды домагано ся рѡвного, тайного, безпосереднього и загального голосованя. Положене уряду, въ якѡмъ вѡнъ тодѣ найшовъ ся ставало бути дуже для него небезпечне. И вѡнъ рѣшивъ трохи подати ся, и 11 го грудня 1905 р оголосивъ новый законъ выборчій, въ котрѡмъ розширено вже право выборче и на тихъ, котрѝ въ першѡмъ „булигінѡвскѡмъ" законѣ вѡдъ сего права були выключенѝ. Та и сей законъ такъ отуканчо бувъ уложеный, що и вѡнъ не мѡгъ нѣякъ вдоволити усѣхъ тихъ, для котрыхъ нѣбы то мавъ бути уложеный. И обурене ще гѡрше зросло — заворушеня ще стали острѣйшѝ, поки въ кѡнци и не довели до отвертои страшнои революціи, котру, якъ звѣсно, затоплено въ крови ошуканого хитро населеня. И той выборчій законъ задержавъ ся ажь до теперь и на пѡдставѣ його почали ся приготованя до выбору послѡвъ до скликанои на 10-го Мая с. р. Державнои Думы.

Якъ жежь выглядає той выборчій законъ?

Новый законъ не змѣняє засадничо въ нѣчѡмъ, попереднього, Булигінѡвского выборчого закону. Вѡнъ лише розширяє выборче право на тѝ верстви, котрѝ въ попереднѡмъ законѣ були вѡдъ него выключенѝ, але задержує назавше выборы посередньѝ, двостепенньѝ, а для роботникѡвъ ажь тристепенньѝ и цѣлый давный, Булигінѡвскій способъ ихъ переводжуваня.

Передовсѣмъ новый законъ задержує Булигінѡвскій подѣлъ на курїѣ. Отже є осѡбна курія селяньска, осѡбна мѣщаньска, осѡбна знова роботнича и осѡбна паньска. Роздѣлъ мандатѡвъ посольскихъ на поодинокѝ куріи є знова цѣлкомъ довѡльный и такъ уложеный, що при загальныхъ зѡбраняхъ выборчихъ, де сходить ся вже до выбору посла, пани и выборцѣ выбранѝ на правыборахъ зъ репты курій, паны все мусять мати бѡльшѡсть. отже й мусять выбрати свого кандидата, а кандидаты тамтыхъ курій мусять упасти. Дальше, роздѣленѝ вже разъ на поодинокѝ куріи выборцѣ, зостають еще разъ, отже другій разъ роздѣленѝ въ самыхъ вже куріяхъ є то подѣлы выборцѣвъ у всѣхъ куріяхъ, зъ выѣмкою паньскои — на правыборцѣвъ и на властивыхъ выборцѣвъ — отже такъ зв. посереднѝ выборы. Та и тѝ посереднѝ выборы не суть ще усюды однаковѝ, бо въ сѣльскѡй курії суть выборы на посла двостепеннѝ а въ роботничѡй тристепеннѝ, Сѝ тристепеннѝ выборы выглядають такъ: Право выбору мають лише тѝ роботники, котрѝ роблять въ фабрикахъ и копальняхъ, де є занятыхъ найменче 50 роботниковъ. Роботники отже такои фабрики, де працює ихъ лише прим. 49 — права выборчого уже не мають. Але и тамтѝ, що ихъ працює въ якѡй фабрицѣ бѡльше якъ 50 — не выбирають еще посла, а лише повномочника и то оденъ повномочникъ припадає на 1000 роботниковъ, такъ що другій повномочникъ припадає доперва на другу тысячку. Тѝ повномочники выбирають зъ помѣжь себе выборцѣвъ, а тѝ доперва выборцѣ выбирають посла — та не осѡбно, такъ щобы той посолъ бувъ дѣйсно посломъ роботничимъ, а разомъ вже зъ выборцями иншихъ курій. Такъ бачимо, що ту не лише що суть выборы посередньѝ двостепенно, через правиборцѣвъ, але тристепенно посереднѝ: насамперед одна фабрика (въ котрѡй найменче працює 50 роботниковъ) выбирає одного повномочника, тѝ повномочники всѣхъ фабрикъ губерніи або мѣста выбирають певне означене число выборцѣвъ и тѝ доперва, на загальнѡмъ выборчѡмъ зѡбраню усѣхъ выборцѣвъ усѣхъ курій голосують на посла. До тогожь якъ мы вже зазначили, число тыхъ выборцѣвъ якъ и выборцѣвъ зъ селяньскои курії є такъ ограничене, що всюды вони мусять бути переголосованѝ другими куріями. Возьмѣмъ для примѣру сдну губернію, прим. губернію полтавску. Ту властителямъ бѡльшихъ посѣлостей надано 109 голосѡвъ (то є мають 109 выборцѣвъ на послѡвъ), мѣщанамъ 49, — селянамъ 23 а роботникамъ... 1! Такъ супроти 158 голосѡвъ дѣдичѣвъ и мѣщанъ стоить 24 голосѡвъ селянъ и роботниковъ. И теперь вони усѣ разомъ на загальныхъ выборчихъ зборахъ выбирають посла. Когожь выберуть? — Папа-дѣдича. Навѣть не когось зъ мѣста: бо-жь навѣть разомъ усѣ голосы и мѣщанъ (49) и селянъ (23) и роботниковъ (1) — отже разомъ 73 не зможуть прецѣнь переголосувати 109 панѡвъ...

Въ кѡнци, що вже дуже характеристичне для цѣлого того воборчого закону— усѣ тѝ выборцѣ, роздѣленѝ вже разъ на куріи и другій разъ въ самѡй курії черезъ посереднѝ выборы, суть ще и замкненѝ въ своихъ выборчихъ округахъ. То значить, що кождый може выбирати и бути выбранымъ лише въ мѣсци свого осѣдку, и лише черезъ своихъ спѡвмешканцѣвъ. Черезъ се выключає ся вѡдъ можности выбору многихъ політичныхъ дѣячѣвъ, котрѝ суть знани и мають вплывъ не въ мѣсци свого замешканя а де инде прим. не мѣжь людностію якогось мѣста де мешкає, а мѣжь селяньскою людностію, котрои справами займають ся, выдають для нихъ газеты, пишуть про селянъ про ихъ житє и потребы книжки и т. п. не можуть вже бути послами, бо такого не можуть выбрати селяне, — ну, а мѣщане не выберуть такожь, бо вѡнъ ними не займає ся и вони його не знають.

Такій то „справедливый" выборчій законъ до росій скои Державнои Думы! И мають же нею одушевляти ся селяне и роботники? Чижь не диво, що зъ причины того заводу якого вони дѡзнали по тѡмъ новѡмъ другѡмъ выборчѡмъ законѣ запанувало мѣжь ними таке сильне огѡрченє?

Та правительство російске утихомирило ихъ — потопивши ихъ жаль и розпуку въ потокахъ ихъ власнои крови...

Алькоголь а довговічність.

Через довгі роки старались учені певно довідатись „чи алькоголь шкодить людскому здоровлю та до якої степени"?

Що алькоголь є дійсно одною з найстрашнійших отрув — нїхто з здоровим розумом перечити не може. бо наслїдки над уживаня сеї отруї суть і ясні і скорі.

Тяжко однак пізнати злі наслїдки алькоголю на здоровле тих людей, що лиш мірно его уживають.

Ріжниця поглядів та переконань на тім поли трева була майже через сто послїдних літ.

Одна часть учених твердила, що умірковане уживане алькоголїчних напитків не є шкідливим, друга, більша часть учених твердила противно.

Часто і дуже часто траплялись випадки, що дійстно і — як тодї здавалось — правдиво стверджували перших в вірі, що алькоголь є помічним — що не є шкідливим та що не є отруєю, коли з другої знов сторони, майже щоденно лучались нові випадки вчасної смерти, задля уживаня алькоголю, та взмїцняли погляди сих других а тим самим і збивали аргументи прихильників алькоголю.

Задля браку докладної статистики дуже тяжко було студіювати вплив мірного уживаня алькоголю на здоровле та житє чоловіка. Без помочи обезпечуючих (асекураційних) товариств потрібної статистики зібрати не мож було, ба навіть і з їх помочію годї було за довгі часи щось певного довідатись а се з тої причини, що за богато років ні одно товариство не відлучувало вічого не пючих людий від тих, що вживали алькоголїчних трунків лиш мірно.

Про налогових піяків тут зовсім мови нема, бо їх житя жадне товариство не обезпечить.

Менше більше в 1840 році обезпечуючі компанії почали пізнавати потребу збираня дотичних статистичних дат.

В кілька літ пізнійше заложено також ріжні товариства тверезости, котрі занимаючись рівночасно і обезпечуваном житя були помічними в збиранію многих пожиточних дат.

Около 1850 року деякі головнійші компанії для забезпеки житя в Англії, Шкоції і Австралії почали удержувати осібні віддїли в своїх книжках для зовсім тверезих людий, а осібні віддїли для тих, що пили алк. напитки мірно — і власно з книжок сих послїдних вибрано дуже цікаві дати, які вказуть що уживане алькоголїчних напитків — хотяй як мірне — значно скорочує житє.

Докторы R. P. Hardy і Roderick M. Moore розпочали статистичний розслїд, в книгах англицкої компанії United Kingdom Temperance Institution про пересічну смертельність обезпечених, котрі або були зовсім тверезими, або уживали альког. напитків лиш мірно.

Се товариство істнує вже 61 літ і до 1904 року мало 132.473 випадків смерти між своїми членами.

Загальний результат сего розслїду так виглядає:

Межи 20 а 70 роком житя умерло: а) уживаючих напитків мірно 75.671; б) зовсім тверезих 56 802; разом всїх випадків смерти 132.473. Если від суми уживаючих напитків мірно 75.671, відтягнемо суму тверезих 56.802, то побачимо, що в тім самім часї 18.869 людей більше умерло з тих, що уживали алькоголїчних напитків, як тих, що нїчо не пили.

Докладно розслїди висше згаданих докторів представляють ся так:

В віці між 20 а 30 роком житя умерло нїчого не пючих 4,221, пючих мірно 4,677 або о 456 (11 прц.) більше.

В віці між 30 а 40 роком житя умерло нїчого не пючих 4,201, а пючих мірно 7,041 се є о 2,840 (68 прц.) більше.

В віці між 40 а 50 роком житя умерло: нїчого не пючих 6,246, а пючих мірно 10,861 се є о 4,615 (74 прц.) більше.

В віці між 50 а 60 роком житя умерло нїчого не пючих 13,056, а пючих мірно 18 524 або о 5.468 (42 прц.) більше.

В віці від 60 до 70 року житя умерло нїчого не пючих 29.078 а пючих мірно 34.568, себто о 5.490 (19 прц.) більше.

Як бачимо з сего рахунку, то пючих мірно умирало найменше 111 на 100 тих, що нїчого не пили, а найбільше 174 на 100 тверезих.

Найменча ріжниця між здоровлем пючих умірковано а тих, що нїчого не пють є в молодім віці між 20 а 30 роком, а найбільша між 30 а 50 роком, тоді, коли чоловік повинен бути в силї віку. Причина сему така, що чоловік молодий не відчуває ще так лихих наслїдків алькоголю, між тим як 20 до 30 літ питя хоч і як уміркованого, мусить зломити і найсильнїйше здоровле.

СПРОСТОВАНЄ.

Отсимъ заявляю, що о. Медведскій не мѡгъ бути до кѡнця нашого представленя, яке вѡдбулось дня 15 го Лютого, зъ той причины, що дома мавъ хору дитину.

М. Бабій

ПОДЯКА.

Winnipeg, Man., Can.

Дня 25 Лютого відограла в Вінніпегу, Ман. руска шкільна молодіж аматорске представлене „Йосиф в Єгипті". Представлене випало дуже добре і отсим складаю подяку всім дітям й гостям, що прибули на те представлене. Дохід з представленя призначений на руску гр. кат. церков в Вінніпегу. Дай Боже богато таких розумних і способних дітей а тоді і ми стали бы на рівно з другими народами.

Участник.

ОГОЛОШЕНЄ.

Пошукує мѣсця дякъ зъ Галичины, має голосъ теноровый, умѣє уставъ церковный и може учити спѡвъ хоральный. Также може учити дѣти и заразомъ обучовати въ театральныхъ представленяхъ. На пѣнію церковнѡмъ розумѣє ся добре, на що може выказати ся свѣдоцтвами дякѡвства.

Іоанъ Ковальскій,
2331 Nectarine St., Phila., Pa.

ОГОЛОШЕНЄ.

Pleasant Home, Man., Can.

Повідомляю отсим, що маю на продажь фарму: стошісдесять акрів поля, хата, стайня, комора і керниця. Стайня має чотири руми, крита соломою а комора гонтами. Керниця 40 футів глубока. Хата має два руми. Коло фарми тече ріка, дуже блиско. Випораних є шість акрів а обфенцованих 20 акрів. До сипаної дороги пів миля а до желїзничої стації 8 миль. Фарма добра і на вирібок і на сіно. Жадаю одинайцять соток долярів. Хто хотївби купити, зволить зголосити ся на адресу:

Hryhor Drohomyrecky,
Pleasant Home, Man., Canada.

ШУКАЮ ТОВАРИШКИ ЖИТЯ!

Маю літ 28 Походжу з Галичини з Перемишля. Если Русин обряду гр. кат. Маю фарму, хату і будинки в найлїпшім порядку в провінції Альберта, недалеко міста Vegreville. Попрошу руської дівчини від 18—24 літ, котра уміла би читати і писати і була лагідна і чесна. Прошу зголошувати ся і залучати свою фотографію, на адрес:

J. Kic,
P. O. Warwick, Alta. Can.

J 41

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Место-предсѣдатель.....С. Митренко
Olyphant, Pa.

Зост. секретаря .....Іос. Кульчицкій
Baltimore, Md.

Зост. касіера .....А. Янковичъ
Mc Adoo, Pa.

Радні:

А. Валевскій.....St. Louis, Mo.
А. Семанницкій.....Trauger, Pa.
К. Кобанъ.....Olyphant, Pa.
Ал. Сорока.....Plymouth, Pa.
Иванъ Паршинъ.....Terryville, Conn.
Ив. Сенько.....Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко.....Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій.....Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій.....Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.....McKees Rocks, Pa.
Ив. Боргачь.....Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:

о. Н. Підгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ" — одинока руско народна організація въ Америцѣ.

Принимае членовъ вѣдъ **1 року до 45 лѣтъ житя.**

Вступне пôсля лѣтъ.

Мѣсячне вѣдъ 25 до 70 центовъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вѣдъ 15.00 до $300.00,
Въ разѣ утраты: а) обохъ очей ногъ або рукъ $600.00,
б) однои руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,
Если отець родины въ шпитали божевольныхъ, Союзъ платить одного року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись такожь до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачій до касы Р. Н. Союза посылає ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписує ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылає ся до Голов. Касіера, але вразъ съ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

АННА КУНДРАКЪ, жена Андрея члена Р. Н. С. вôд. 77. въ Minersville, Pa. упокоила ся 19-го Февруара б. р.

Вѣчная память!

Ч. 763. КВІТЪ $28.00

на двайцять вôсѣмъ долярôвъ, котрі о. Н. Дмитрôвъ отримавъ яко посмертнй кошты по Осифѣ Семанишинъ зъ Головнои Касы Руского Нар. Союза.

Ormrod, Pa., 24. Фебр. 1906.

О. Несторъ Дмитрôвъ.

Свѣдки { Федоръ Гаргай, Мих. Бруцякъ.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Нар. Союза въ Америцѣ. Вôд. 124.

Иванъ Онушка, предс.
Вас. Кравчишинъ, секр.

Ч. 765 КВІТЪ $233.00

на двѣста трийцять три долярôвъ, котрй я Катерина Пандракъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Антонію Пандракъ зъ Головнои Касы Руского Нар. Союза.

Pittsburg, Pa., 22. Фебр., 1906.

† Катерина Пандракъ.

Свѣдки { Ив. Вацлавскій, М. Старановичь.

Михаилъ Дмитрôвъ, предс.
Теодоръ Гудъ, за секр.
П. Патулякъ.

Ч. 766 КВІТЪ $134.00

на стотрийцять чотири долярôвъ, котрй М. Р. Н. С. В. 53 въ Питсбургу отримавъ яко кошта похоронні по бл. п. Антонію Пандракъ зъ Головнои Касы Руского Нар. Союза.

Pittsburg, Pa., 23. Фебр. 1906.

Свѣдки { Гриць Пандракъ. М. Стефановичь.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ 53.

Мих. Дмитрôвъ, предс.
Теодоръ Гудъ, за секр.
П. Патулякъ.

ПОДЯКА,

Я, Катерина Пандряк, складаю сердечну подяку Р. Н. Союзови, що так скоро виплатив менї запомогу по моїм мужу Антонови Пандракови.

Pittsburg, Pa., 22. Febr. 1906.

Катерина Пандрак.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЯЮ

Бр. Усп. Пр. Богор. въ Allegheny, Pa. вôддѣлъ Союза 56, що дня 11-го марця вôдбуде ся три-мѣсячній мітінґъ. Кождый членъ маѣ явити ся о 1-ôй годинѣ по пол. въ гали. Если котрый не явить ся, буде мусѣвъ заплатити 50 цит. кары. Суть важнй справы до полагодженя, якихъ не може урядъ самъ порѣшити, а всѣ члены мусять бути. Прото най кождый явить ся. Разъ на три мѣсяцѣ може кождый прийти на мітінґъ.

За урядъ брацтва
Ґерлях Петро.

ВІДОЗВА.

Братство сьв. Володимира в Ню Йорку відділ 108 Р. Н. Союза приймає в місяцю і марті нових членів до братства без вступного. Дорогі братя Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорк не належить до жадного братства нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика 35 центів місячно, та за ті гроші дістанете кождий, єсли захорує, 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини не жалуйте тих пару центів на місяць — бо як чоловік здоров і робить то що значить для него тих пару центів? Таж нераз богато більше пійде на дурниці і ніхто не може знати що його чекає. Тож не кажіть дорогі братя, що ще маю час і не відкладайте се на пізнійше а вступайте зараз численно до Братства і „Союза". В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першім в суботу, при 5 улиці число 509 в Ню-Йорку.

І. Притула, предс.
Й. Сусідка,
А. Шеремета.

ПОВІДОМЛЯЄ СЯ

всіх членів Братства Сьв. Ап. Петра і Павла В. Р. Н. С. в Ансонії, Кон. і дооколичних, як: Дербі, Шелтон і Сіймор, що місячні мітинги будуть відбувати ся кождого місяця в остатню суботу перед першим вечером точно о 7-ій год.

Я. Рогач, секр.

6 May Str., Ansonia, Conn. 10-11

НА РÔЧНÔМЪ МІТИНГУ

выбрано братство св. Петра и Павла въ Jessup, Pa. вôддѣлъ Р. Н. Союза 20, слѣдуючій новый урядъ: Демко Хованець, предсѣдатель; Осип Савка, касіеръ; Ден. Вислоцкій, секретарь; Мих. Августиньскій, секретарь „Союза"; Филько Щавиньскій и Ив. Нагорный контрольоры; Иванъ Бича, капітанъ.

БРАТСТВО

Св. О. Николая въ Вилкесъ Барре, Па. выбрало на мітингу 18. Февруара слѣдуючій урядъ: Антôнъ Шкробякъ, предсѣдатель; Стефанъ Лукачь, касіеръ; Михаилъ Годованьскій, секретарь; заступникъ предсѣдателя Семеонъ Борисъ; заступникъ касіера Олекса Любѣньскій; заступникъ секретара Стефанъ Запоточный; оглядачь хорыхъ Панько Мармашъ; надденръ Гринь Сенюта; два контрольоры Василій Шкробякъ и Стефанъ Запоточный.

Всѣхъ членôвъ Братства Св. О. Миколая вôдд. 99 Р. Н. Союза въ Вилкесъ Барри, Па. повѣдомляю, що мітинги будуть вôдбувати ся кождои першои недѣлѣ по пятнайцятôмъ кождого мѣсяца, въ гали пôдъ церквою, точно о першôй годинѣ, заразъ по Службѣ Божôй. Прошу собѣ то запамятати и не отягати ся, бо будемо перескаджати другому братству, котре маѣ по нашôмъ мітингу свôй мітингъ.

Антôнъ Щкрабякъ.

ПРОСЬБА

до всѣхъ брацтвъ Союза и прочихъ Русинôвъ Американьскихъ.

Выслалисмо ч. Николая Пѣсака и ч. Ивана Кордіяка по Америцѣ межи всѣхъ Русинôвъ, щобы збиравъ жертвы на нашу нову Руску грек. кат. церковь св. Михаила въ Савтъ-Форкъ, Па. и просимо о ласкаву помôчь, бо сама церковь и дôмъ парох. стоять $14,000, а нашихъ людей єсть за мало, абы могли такій тягаръ перенести. Жертвователямъ вже напередъ складаємо подяку.

Савтъ Форкъ, Па. 20. Фебр. 1906.

За раду церковну,
о. Н. Пôдгорецкій,
И. Р. Фификъ,
М. Буликъ. 10-11

Дописи.

Зъ Smoke Run, Pa.

Поважана Редакціе „Свободы"! Просимо помѣстити тых пару слôвъ въ „Свободѣ".

Голосне слово протесту! Братство „Соединенія" ч. 81 въ Braddock, Pa. помѣстило въ ч. 6. „Американ ско-русского Вѣстника" сердечну подяку п. Редакт. Жатковичу, за его сегорôчный календарь „Соединенія". Мы, члены Брацтва въ Смокъ Ронъ, Па. ч. 217 „Соединенія" протестуємо проти тои подяки. Видно, що за свое треба домагати ся, и нема иншои рады, бо мы до сего часу не дôстали ще календара. А Брацтво въ Брѣдокъ отверто выступило и щобы заткати ему горло, щобы не кричало, засыпано его шумными календарами. Отже, питаємо п. Жатковича: де нашій календарѣ? Заштого року дôстали мы календарѣ ажь въ половинѣ Мая, а сего року сподѣваємо ся дôстати десь коло Форт-Джулая або разомъ зъ другими календарами на 1907 рôкъ. Мы писали листъ за календарами, але жаднои вôдповѣди не дôстали — тожь теперь тою дорогою мусимо упоминати ся. Намъ здае ся, що мы маємо рôвне право до „Соединенія" и кождому рôвно маѣ ся дôстати и кождого рôвно маѣ ся мѣряти. На другій разъ бôльше.

Д. Бунга,
А. Климъ,
Н. Джмеликъ.

З North Hadley, Mass.

О яких двайцять пять миль звідси, на всхід від малого місточка Northampton, находять ся прекрасні фарми т. зв. Hadley. Місцевість ту так рівна і гарна, що в одну мить уроїть ся чоловікови, що находить ся десь в якімсь степі, і огорнуть тя дивні вражіня, — і сам не знаеш, що з собою зробити, чи плакати і рівночасно сьміятись, чи роздягнувшись до Адамового строю, кинутись в ті непереглянені рівнини, і удавати червоно-шкірого Индіянина, або якого иншого дикуна...

Переїжджаючи крутою вузенькою дорогою візком, дивиш ся на хороші хоч і нечисленні фармерскі оселї, в котрих жите, тепер в зимовій порі, неначеб завмерло, і так собі і думаеш, що чоловікови, навиклому до галасливого мійского житя, ту певно видасть ся якось нудно, та для людей, любячих тишину — нема мабуть красшого і відповіднійшого житя, як те тихе, спокійне фармерске жите.

От і в той тихий, відособлений закуток краю кинула доля і наших кількох утікачів. Так, жиють тут і Русини... бо і впрочім — де вже нема Русинів? Жиють і фармерують тут усї, декотрі дорабляють ся у чужих, а декотрі, бо й е тут і такі, мають вже і свої власні гнізда. Відвидів я кількох з них, і усї такі щирі а такі вже гостинні, що коли би прийшла менї ще охота другий раз відвидіти їх, то буду хиба змушений пожичити собі від кого другого жолудка... або, сказав би якому боднарови втягнути на свій зо дві обручці, бо... біда не спить. Так то вже гостять наші фармери!

Ей, пальнув ти знов дурницю, якийсь ти сину! подумаете собі шан. читачі, хтож знова видів так обідатись, скажете! Ага! хтож так видів — не обідатись! А спробуйте но ви не їсти, як вас сердечний наш фармер у себе гостить. То в одну мить із сердечного, гостинного приятеля, котрий і з під каменя виняв би вам все, що маѣ, щоби лиш вам угодити — зробите собі ворога, бо не знесе обиди, що гордите божим даром в його домі... і если хочете, щоб другим разом гостинний Русин не затріснув вам дверий перед носом, то їдьте, хоч бисьте мали пукнути!

От, такі то вже ми. То і оден з моїх приятелів, котрому захотілось також відихнути сьвіжим фармерским воздухом, і вибрав ся зі мною на фарми, так, кажу вам, догодив собі тутки пирогами, що коли нарештї добрячі Нортгедляньцї повсаджали нас на візок, щоб нас відвезти до „кари", відітхнув бідака так здорово, що ґузик — котрий відорвав ся йому від камизельки... тільки засвистав менї коло уха... щасте велике, що не поцїлив мене де в чоло, бо треба би було хиба трупом лячи, як від кулї!... Ото і таке не раз лучить ся чоловікови! А може скажете, ласкаві читачі, що все те неправда? Ноо-серррі! если не вірите то приїдьте до Норт Гедлі, а переконаетесь!

Ну — але не думайте знова, що цїлею моеї проїздки в цю місцевість було лише забавити ся, — о нї, при божій ласцї і охотї гостинних Нортгедлянцїв „Р. Н. Союз" знова взбогатїв о кількох нових здорових членів, і если так далї піде, то е надія, що наш 52 віддїл буде незадовго одним з найбільших віддїлів в цїлім Массачусецкім стейтї.

Михайло Беля.

З Canonsburg, Pa.

Дорогі братя і читателї „Свободи"! Розкажу вам де що про наших краянів, що жиють в Кенонсборґ, Па. Прибув я ту перед трома місяцями і дістав робогу в шапі, де роблять мости (Bridge Works). Ту робота не тяжка, але що й платня невелика, бо лиш $1.35 на 9 годин, тож я побув ту лише щось три тижні і пішов шукати собі иншої роботи — в майнах. Але і ту пробув я недовго. Роблю раз якось під землею з одним Анґликом, аж ту на раз спадае з гори на Анґлика слейт і присипав його. На щасте не забило його, лише поломало ему ногу. Тож я набравши ся страху, кинув майни і пішов шукати знова нової роботи. Не міг еї скоро найти аж мій ґазда, у котрого я був на борді, випитав менї роботу де він сам робив. І я там лишив ся. Робота, як для мене цїлком добра, роблю лише 8 годин денно а платня — як виробить ся, від $2 50 до $3.50. Тож тепер лишалось менї більше вільного часу, як передше і я почав познакомлювати ся з Русинами, які ту жиють. Але що я ту побачив: пиво і виска і танцї у Суботу і Недїлю цїлий день — то все. Ну та і щож їм робити, у Недїлю, як не танцювати, коли ту нема нї де вийти, нї що прочитати, нї заспівати, нема нї церкви, нї школи, нї читальнї. Тай нікому і в думцї про се — лише пиво і виска.

Ой, братя і сестри, Русини і Русинки, занехайте ви той ваш лихий звичай. Таж піяньство, знаетеж преціньсе допроваджуе чоловіка до всякої біди, калїцтва і ганьби. І чим е мудрійший пяниця від худоби? І чим він лїпший від пса? Нї одно з нерозумних зьвірят не пе преціньнад міру, хоть би і тисяч людей силувало его. Тим то ті що впивають ся, е гірші від самих зьвірят. І поду. майте братя, чи не е то правда, що коли чоловік упе ся, то він в той час дурнійший від зьвіряти, бо коли чоловік пяний, то дасть ся до всякого зла наклонити і скажи ему в той час стрілити з револьвера, до другого то він ти й стрілить, чи буде се его ворог чи нї. Бо в него в той час кождий е ворог і кождий приятель. Тож Братя застановіть ся! Коли піяньство е таким тяжким нашим ворогом, то возьміть собі се під розвагу і даймо собі руске чесне слово, що більше не будем пити. А тодї вже тверезі, встанемо всї як оден під прапор Р. Н. Союза і забезпечим наших родичів в старім краю, а відтак самих себе і наших дітей. І злучившись так разом, і подавши собі руки, скажім всї, кілько нас туе, що треба нам церкви, школи і читальнї! Та не лиш скажім, а возьмім ся таки до дїла, всїми нашими силами а тодї певно побачимо, що і до нас завитае щасте і радість. Бо де єдність — там сила, а де сила — там слава витае. Братя і сестри в Кенонсборґ! Нуж далї до дїла! Поступім крок наперед, а покажем нашим ворогам, що ми можем зробити, як лиш сильно захочем.

А. Фецович, член Р. Н. Союза.

З Buffalo, N. Y.

Прошу помістити сих пару стрічок в вашій часописи про наше місто — Бофало, а особливо про Блек Рак, Н. Й. Зі всїх сторін Америки подають наші Русини вісти о собі, де і як іде робота, як жиють Русини в якім плейзі, лиш про нас тихо і глухо, про наш північний Бофало. Ніхто нїчо не пише, ну, поправдї сказати, то й нема так що цїкавого писати, всьо сидить тихо немов благоденствуе, всьо мовчить, що гадав би хто, що у нас всьо гаразд. Та я пічну о чім иншім говорити. Що там говорити о гаразді, коли межи Русинами въ Америцї ще далеко до гаразду. Я хочу спитатись, о однім, чи е хто де, що хотїв би без користно працювати для народнои справи? А если який такий знайде ся, чи може він бути певний, що не знайде собі ворогів між своїми, чи то через заздрість, що то не они, але

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

він се робить, або за що инше?

А я гадаю, що то всьо одно, бо „оден за всіх а всі за одного". Если іде о добро всіх, то чи буде се робити той або тамтой, аби лиш честно і справедливо робив і на хосен рускому народови. Отож прошу послухати, що я вам хочу сказати. Я усю мою вільлу хвилю кождого вечера по роботї і в Неділю хочу жертвувати для нашої громади і для маючої ся будувати церкви на Блек Рак, і то в сей спосіб, що хочу, займаючись посилкою грошей і продажею шифкарт і т. д. все що прийде чистого доходу з тих посилок із шифкарт, як також з money-order-ів, котрі спродаю, то усе хочу офірувати на перков. І скілько прийде зиску, хочу то виплачувати що місяця. Гадаю, що хиба ворог нашого народу може се позавидувати або непохвалити. Бож я думаю, що тепер, коли ми думаємо о будові церкви, то нам кождий цент дорогий, і нам треба его щадити, а не давати чужим і так вже богатшим народам.

Тож, братя Русини, галицкої землї, покажіть тепер чи дійсно справа церкви щиро вас інтересуе? Дав би Бог, щоб я не завів ся. Правда, е ту богато людей, що можна сказати, підперають як лиш можуть справу церковну, але то не всї. А е ту богато нашого народу, і кождий потребуе і їсти і пити і одіти ся, та все те купуе у чужих людей. Ану-но скажіть чи і кілько дали або дадуть вам чужі на нашу церков? Отже братя, если хочете, щоб нас чужі мали за нарід сильний і розумний, то покажіть їм, що і ми стоїмо і дорожимось нашими ідеалами. Тож і підпираймо тих людей, що нам помагають датками на церков, і не ходім самопас по одному, а лише всї разом, в едности! А тодї і зможе у нас бути згода, а разд, як межи другими людьми. Тодї доперва будуть нас мати Американцї за нарід, що сьвідомо і гідно стоїть за всїм що его рідне, і будуть нас шанувати!

Гаслом нашим нехай буде „Свій до Свого"!

Тепер дякую всїм тим Русинам, що засилали дотепер гроші через мене і через Р. Н. Дім до старого краю. Через то дали добрий приклад другим неоглядним нашим людям, котрі дають ловити ся чужим аґентам за марне масне слово або кавалок бібули, на котрій вже і шіфи і гроші і все-все, навіть і его портрет намальований. Такі панки мають грошей досить на всьо, лише не на то, що руске. Є тут і Іван Лещишин, що пересилае до краю гроші через Р. Н. Дім, а може і хто инший, та прошу, заким вступити де инде, вступіть перше до мене, а я спродам вам money-order по такій самій цінї як і другі. Пощо маете деінде платити, коли можете у свого і на свою церков!

Бувайте здорові.

Іван Буртин, 103 Peter Str., Buffalo, N. Y.

Зъ Лемковщины.

У насъ теперь настала зима дуже снѣжна. Снѣги упали великї, що и роботники по лѣсахъ перестають робити. А денно заробляють 2 кор. 40 гел. трохъ хлоповъ; двохъ рѣже, а третый щипае, и такъ поставлять шагу дровъ на день. Оденъ заробляе 80 гел. денно, и то не все потрафить шагу дровъ поставити.

Панъ Вѣтикъ, дѣдичь боднарского лѣса, въ повѣтѣ горлицкомъ, продае лѣсы. Село Боднарка хоче купити лѣсъ, котрый е на боднарскомъ, але п. Вѣтикъ хоче всьо продати разомъ и боднарскій и ваpеньскій, такъ звану Корнуту. За оба лѣсы хоче 50 тысячѣ. Люде зо села Боднарки, що суть въ Америцѣ и заробляють не согорше, повинни бути ощадными, бо отъ теперь могли бы були купити собѣ лѣсъ, котрый хотяй и дорого стоить, то и такъ оплативъ бы ся, бо за дерево забрали бы грошѣ, а поле остало бы задармо. Буде тому 30 лѣтъ назадъ, якъ хотѣвъ панъ за лѣсъ 15 тысячь. Селяне зъ Боднарки задля незгоды въ селѣ и непорозумѣня не купили; та познѣйше хотѣли купити, але панъ цофнувъ ся на 25 тысячь, а теперь хоче 50. Та мимо того повинни ще купити селяне и не допустити жидовъ до купна лѣса. Самѣ тї, що суть въ Америцѣ могли бы той лѣсъ купити. Та щожь, коли мало хто е при грошахъ, бо не щадять!

На худобу теперь велика дорожня: рогата худоба, конѣ и безроги, взагалѣ все дуже по высокой цѣнѣ. За 400 кор. волы — то нема чимъ орати, до роботы конечно треба воловъ за якихъ 500 коронъ.

А. Пижь.

Всячина.

ВІЧНИЙ ОГОНЬ І РОСТУЧІ ГОРИ НА СИБІРИ.

Край Ширзану на Сибірї посїдае богато зьвірят і відзначае ся дивними появами природи. Такою на цїлім сьвітї невиданою появою е вічний огонь на півострові Апшерону. Горить він в ямі довгій на 40 метрів, а 3 м. глубокій. Дно ями е скалисте. Огонь не на всїх точках вистрілюе однаково в гору: найвисший полумінь не підносить ся висше над 16 метрів над землю. Той вічний огонь горить без диму і запаху. Цїла тамошна околиця в обсягу двох верств заключае материял до того огню. Кожда долина викопана в земли і запалена, палить ся так довго ажь прикриває ся еї землею. Простор ий природний дїл мігби бути правдоподібно в той сам спосіб загашеним, але зараз також пісьля вподоби і запаленим на ново. Уваги гідною річию е також се, що на берегах сих безнастанно горючих огняних долів росте прегарна зелена трава а 500 кроків дальше находять ся два жерела з дуже доброю водою і просторий, плідний город. Коло сего вічного огня осїли стало нечисленні поклонники огня, потомки старинних Персів, котрі взагалї огонь уважають за символ божества. Мешкають сї пустельники в малих хатах довкола горячого долу в віддаленю 3 до 6 метрів. Тубольцї ужывають сего вічного огню до випалюваня вапна, кидаючи на стос вапняних камінюк вязку соломи, запаленої в великім огнянім долї. Зараз по сїм вибухае з сиком поломінь під камінем, котре стаеть ся вапном по 3-дневнім паленю. Ростучі гори лежать поміж Баку і Навагї на просторони двох миль, суть не дуже високі, барви попелястої, без трави і мають форму стіжкову. Їх ґрунт есть глиною в котрій достатком соли. З кождої гори на вершку вибухае солоне, мулисте жерело, котре кипить і розбризкуе ся так, що болотниста вода довкола вітвору осїдае, частею замінюесь в пару, підносячи в сей спосіб гору верствою по верстві сольного мулу. Одні з тих гір іменно висші висихають, натомість коло них творять ся другі, котрі безнастанно густий мул викидають зі себе і в сей спосіб ростуть.

В Чікаґо помер недавно Жан Гедлюнґ наслїдком налогового піяньства. Сироти по нїм обжалували перед судом трех шинкарів, у яких померший запивав ся і зажадали 17.000 долярів відшкодованя за смерть батька. Жалоба мала успіх, бо судия признав сиротам жадану винагороду, яку мають заплатити солїдарно всї три шинкарі.

ПАМЯТНИК ДЛЯ БАРАБОЛІ.

Нинї вже і школяр знае, що бараболю, котра живить в Европі міліони людий, занесли люде більшеменше перед 300 лїтами з Америки. Вже тогдї оцїнено еї вартість і поставлено для неї памятник! В одній місцевости в Німеччинї, в Oberharz знайдено в земли 2 метри высокий гранїтний стовп, на котрім була напись: „Ту зроблено въ роцї 1748 перші проби з управою земного яблока". Нинї навіть подумати не можна, як сьвіт — а особливо бідні люде — без бараболї обходити ся могли-би!...

ЖЕЛІЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будні дні від 1-ої до 6-ої рано що година, а від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут. В Неділю відходять трен від 1-ої рано до 7 що година, а від 7 рано до 12-ої в ночи що 20 мінут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 мінут. До Вилксбері їде трен всего 41 мінут. а експресовий, що відходить зі Скрентон (крім Неділь) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.36 пополудни їде лиш 33 мінути. Наші карґа їдуть до Нейоґ Парку і Пітсбурґ. Ми перевозимо також пакунки.

B. F. WYLY, Jr. traffic manager.
Scranton Pa.,

Де есть?

Хто хоче шукати своїх краяків через нашу газету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошенє наперед.

Иванъ Черкасъ. Приѣхавъ до Америки передъ трома роками. Повиненъ бы бути десь въ околицѣ Buffalo, N. Y. Еслибъ хто про него що знавъ, або и вонъ самъ, нехай повѣдомить його брата, що приѣхавъ 1. Февруара до Америки на адресу: Bartko Czerkas,
7-10 Northampton, Pa.

Де есть?

Глядаю за моїм стрийком, Грицьом Коганом, що прибув до Америки ще перед 21 роками. Здаєсь, що буде десь в Ню-йорскім стейті. Хтоби о нім що знав, або й він сам, зволить донести менї на адресу:

Havrylo Kohan,
Donora, Pa.

Де есть?

Пошукую за моєю сестрою Параскою Подлѣпчакъ. Передъ 10 мѣсяцями мешкала въ Jersey City и теперь ще маѣ тамъ десь бути, може въ Jersey City, N.J. або въ Ню-Йорку. Хтобы о нѣй що знавъ, або она сама, нехай дасть знати менѣ Йосифови, братови єѣ. Маю до неѣ важный интересъ. Она походить зъ села Панкна, повѣту Горлицѣ, въ Галичинѣ.

J. Nyshchot,
6 Oneil Str., Auburn, N. Y.

Де есть?

Глядаю мого вуйка, Гриця Крупняка, і брата стрієчного Василя Плішку, родом з Кривих, повіт Ліско в Галичинї. Послїдними часами перебував в околиці Scranton, Pa. Хто би о них знав, або они сами, зволять відписати на адресу:

John Pliszka
116 Lyman Str.
9-10 Holyoke, Mass.

Руска Кольонія!

130.000 акрів найлїпшої землї на продаж педалеко Ґрінвил. Мисурі, повітового міста в повіті Вейн — за 5 до 12 долярів акер. Платня: третина в гори, решта на місячні або річні сплати, котрі могуть тревати так довго як схочеш. Земля дуже добра, родить ся все, що посїеш, кромі сего лежить вараз при желїзници. Дуже здорове підсоне, вода і найвигідиїйше получене желїзничне. Наша Компанія маѣ один мілїон долярів капіталу і провадить бізнес вже 19 лїт; маѣ свою власну желїзницю, трачі, фабрики, желїзні майни і другі великі підприемства, є одиноким власником сеї землї і є одвічальною. Чистий титул гварантований і дід даесь кождому хто заплатить третину цїни. Над 120 домів для фирмерів вже побудовано; доми сї мають від 2 до 6 комнат. Сли осядеш на кольонії не будеш боятись страйку, або других неспокоїв: фармер, се найбільше независимий чоловік на сьвітї. Тикет за половину цїни кождого першого і третого Вівторка в році. Звертаємо кошти колїйового білету. Сли хочеш забезпечити собі будучність на старі лїта, не трать сеї спосібности. Адрес:

International Colonization Agency
Greenville, Mo. 8-19

Йосиф Райхман

Банкир

(Зарядця у п. Ів. Немета)

Посилаю гроші до старого краю. Гроші вислані через мене доходять до краю за 12 днів.

Моя адвокатска і нотаріяльна Канцеларія вирабляе всїлякі контракти, повномочія, заосмотрені потвердженем конзуля.

Не треба забути, що се перший християньский бизнес в Скрентонї, Па.

Мій адрес такий:

136 Franklin Ave,
Scranton, Pa.

Не забудьте на нумер.

ГОДИННА ГАРНА **Даром**

З осередком американьским, коверти гварантовані, що пїколи не почорнїють; показуе час так добре як $50 золота годинка зовсїм дармо для тих, хто продасть 24 кусїв по 10 цят,, котрі продають ся дуже скоро. Замов 24 кусїв сейчас, коли продаш принесли нам $2.40 а ми пришлем тобі прегарну годинку зовсїм дармо.

NATIONAL JEWELRY CO.
Dept. 48 Chicago, Ill. 8 12

Першій Рускій Американьско-Галицкій Банкъ и Канцелярія Нотаріяльна П. Шевчика.

Высилаю грошѣ до старого краю найбезпечнїйше и найскорше. Грошѣ бувають выплаченї въ протягу 12 днѣвъ. Продаю шифкарты на всѣ корабельнї лінїи до краю и зъ краю зъ тикетами колѣйовыми. Залагоджую всякї справы крайовї, выраблюю повномочія, контракты купна и продажи. Увольняю водъ вправъ и контролѣ войсковои на цѣлу Америку а за малу заплату ще таньше якъ чужї аґенты. Ану братя Русины полишѣмъ разъ на все чужихъ аґентовъ и у всякої справѣ удавайтесь до свого чоловѣка и щирого Русина.

Запамятайте адресу:

PETER SZEWCZYK,
1223 E. Falls Str., Niagara Falls, N. Y.

На продажь грунтъ 28 моргóвъ въ Устю Рускóмъ

за дуже приступну цѣну. Голоситись до:
W. Saley, 901 Stratford Ave., Bridgeport, Conn.

Продае всяни книги

якъ:

школьни, молебни, исторични, драматични, Календарь Ставропигіи и проч.

Пишіте по катальоги на повыснну адресу. 7-1

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,

Агентъ „Народного Дому" въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвонатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете пóслати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головнї компаніи.

Хто хоче дати вóдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старомъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або домъ въ старомъ краю продати або купити ґрунтъ, увольнити ся вóдъ контролѣ войсковои, вóдъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
5- BOX 368, OLYPHANT, PA.

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортованї вина и цигара першои клясы.

фармы, фармы!

Єсли хочете
забезпечити свою будучнóсть
купуйте фармы въ Алябамѣ,

где зимы нема,
где воздухъ легкій и вода здорова.

Тамъ родить ся все, що лишь въ землю вложите.

Найвыста температура въ лѣтѣ не досягне 95 степенѣвъ, ночи холодни.

Хочете въ щастю свои лѣта прожити и дѣтямъ своимъ оставити красный маетокъ, роздумайте и пишѣть о дальшї поясненя.

Оранжи, пичесы, картофля, винницѣ приносять великї грошѣ.

Акеръ 20 долярóвъ
на малї сплаты безъ процéнту

На жадане дальшї поясненя зашле Вамъ

M. J. Tylavsky,
Charleroi, Pa.

J 42

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку містячу в собі цінні інформації и рады для мущин женок и дітей, єли пішлете своє имя и адресъ:

O. P. Box 268. Madison Sq., New York

Бачність рускі жінки!

Недавно тому приїхала з старого краю до Виннипегу п. Анна Костюк, руска екзамінована і вчена акушерка. Котра жінка не хоче тяжко бідувати при пологах, як нераз трафляє ся задля браку досьвідченої акушерки, нехай удасть ся до неї.

Адрес: 5-

Mrs. Anna Kostiuk,
79 Mc Gregor Str., Winnipeg, Canada.

В Київі з 1-им сїчня виходить

(уже вийшли Нро 1, 2, 3)

„Шершень“

український гумористочно-сатиричний тижневик з малюнками і карикатурами на гро[надські і політичні теми.]

„Шершень“ виходить що-пятниць. Ціна з пересилкою до Америки на рік 3 доляри.

В „ШЕРШЕНІ“ працюватимуть: письменники — Афинський, Т., Бабенко І., Бабенко А., Будяк Ю., Вдовиченко М., Гребінюк І., Коваленко Олекса, Коцюбинський М., Маковей О., Нечуй-Левицкий Ів., Полтавка М., Півень Ол., Сивенький В., Стешенко І., Стефаник В., Тимченко Є., Українець Д., Федорченко Ів., Хохлич К., Чернявський М., Шершень Х., і багато инших. Художники: Бурячок І., Красіцький Ф., Рівниченко В., Сластьон О., Тіхачек В., Яковлев М. (Косин) і инші.

Передплата приймається: в Київі — книгарня „Кіевской Старины“ Безаківська 14.

Адреса редакції:

Андреевський спуск, 15, кв. 17.
В. Лозинський,
Редактор-видавець.

Даремні Фарми! 8-

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям пайгарнійшу землю зовсім даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре поводить ся.

Великий Канадийский Північний Захід.

Єли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь **$1** як річну предплату на одиноку руску часопись в Канаді, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселенними.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

ПРОТИ ОГНЯ,

одиноконій славинський агентъ въ Лаковання Канаді.

JOHN A. KOMARA,

напротивъ словенського костела,

15-05 OLYPHANT, PA.

ДОКТОРЪ ПРАВ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa

P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 34 Lackawanna Ave. Але до Скрентонъ приїжджає тілько кождого понеділка и четверга вдъ годины 6-ой до 8-ой вечеромъ.

Всї справы американськи въ повітахъ: Люзерне и Лїкована.

Хто має справу ґрунтову, або хоче відобрати грошє або спадокъ въ старомъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вонъ бувъ адвокатомъ въ Галичинї.

Всї контракты, правни паперы и довіреня. 9ак06

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшій и найтанший напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

ГАВРІЇЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Має завсїгды на складї свїже, добре пиво въ великих и малых бочовках зъ найлучших броваровъ, горівки и лікеры найлївшого гатунку.

Братя! замовляйте у свого!

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦІЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДІТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породї дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN PA. | Телефон Nr. 1673

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S

(Трометеръ)

при Рединьскомъ дворї въ Shamokin, Pa.

Снїдання, Обѣды, Вечерї

Въ кождомъ часї можна достати так горячї як и зимнї перекуски. Потравы приладжені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремї комнаты для родинъ. Найлучшї вина, пива, лікеры, горівки и всї можливї напитки. Ціна дуже мала.

Выробляє брацкї шапкї, шапки годинаки, хоругви, уніформы.

Цїнникъ и пробкинисиладаромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

K. H. Morgan. 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ЧИТАЙТЕ!

Хто прийме на „Свободу“ 2 доляры, той достане въ дарунку книжокъ вартости **75 центовъ**, якій собѣ самъ выбере.

Хто прийме на „Читальню“ 1.50 дол., той достане въ дарунку книжокъ вартости **75 центовъ**, якій собѣ самъ выбере.

Хто прийме намъ 2.50 дол, той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ часопись „Свободу“, або просвѣтнї книжочки „Читальню“, а кромѣ того достане въ дарунку прегарну книжку **„Житє Ісуса Христа“**. Книжка ся має 300 сторонъ друку и 75 образковъ; оправлена въ сильне червоне полотно зъ золотыми выткамї. **Коштує 1.50 дол.**

Хто прийме намъ 3.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу“ або „Читальню“ а кромѣ того достане въ дарунку **Библію Старого и Нового Завѣта**, що має 1000 сторонъ и **коштує 2 доляры.**

Хто прийме намъ 4.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу“ або „Читальню“ а кромѣ того достане в дарунку **„Новый Завѣтъ“** въ церковнѣй мовѣ зъ перекладомъ на нашу мову. Ся прегарна книжка має около 1000 сторонъ и **коштує 4.00 дол.**

Списъ книжокъ, якій даємо въ дарунку:

* Америка	15 ц.	Народный рухъ австро-угорскихъ Русинѣвъ	15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и.	15 ц.	Новый Завѣтъ	4.00
Біблія Велика	2.00	Образки и загадки	10 ц.
Борба клясъ и чому роботники орґанізують ся	15 ц.	Оповѣданя	15 ц.
Весела книжочка зъ образками	30 ц.	Оповѣданя про заздрыхъ боговъ	10 ц.
* Грѣхи міліонерѣвъ и т. п. С. 7	15 ц.	Про вѣдступниковъ вѣдъ рос. православія	10 ц.
Дещо въ исторіи православной місіи въ Америцѣ	10 ц.	* Про нутро землѣ	25 ц.
Дещо про звѣрята	30 ц.	Подземнй скарбы	25 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5	15 ц.	Покуса	10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6	15 ц.	Псалтырь	1.00
Жовнѣръ	10 ц.	Розмова Поляка, въ Русиномъ	10 ц.
Журавлѣ	15 ц.	Руско англійскій словарецъ	20 ц.
Житє Исуса Христа	$1.50	* Релігійнй вѣрованя старинныхъ народовъ	20 ц.
* Житє, зарѣбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Держовахъ	15 ц.	Смерть	10 ц.
Зубъ за зубъ	10 ц.	* Стародавнй казки та оповѣдання	15 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.	* Страйкъ	20 ц.
Исторія Руси зъ образками	10 ц.	Тарасъ Шевченко	15 ц.
Капіталъ и праця	15 ц.	Тимко Гавриликъ	15 ц.
* Книжка Рахункова	50 ц.	Унія въ Америцѣ	20 цнт.
*Календарь	25 ц.	* Хто въ чого жіе	15 ц.
Марія	10 ц.	* Якій то є люде на земли, въ 20 образками	50 ц.
* Наверненый Грѣшникъ	20 ц.	* Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати	15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторонъ, подає имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1.00 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стопъ довга (иншї продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Пишѣть Вашї замовленя на сѣй картцѣ:

Мѣсце, день, мѣсяць 1906

До редакціи „Свободы“ въ Скрентонъ, Па.

Посылаю Вамъ $....., за що прошу высилати менѣ черезъ 12 мѣсяцѣвъ (тутъ треба написати, чи хочете „Свободу“ чи „Читальню“) .....

На дарунокъ прошу менѣ прислати слѣдуючї книжки:

	Цѣна дол.	цнт.
Разомъ		

Мій докладный адресъ (имя и прозвище):

(нумеръ дому и улиця)

(мѣсто и стейтъ)

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Зъ замовленями спѣшѣть, бо такї дарунки не будемо довго давати.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Посылайте грошѣ черезъ Рускій Народный Дѣмъ и черезъ нашихъ посередниковъ.

Хто посылає грошѣ до краю просто черезъ Р. Н. Дѣмъ, най выпише, що потреба, на карточцѣ пониже:

Имя и назвиско того, кому посылаєте грошѣ .....

Де мешкає (село або мѣсто) .....

Послѣдна почта .....

Кольско коронъ .....На се посылаю долярѣвъ.....

Назвиско посылаючого .....

Адресъ посылаючого .....

Тоту карточку треба вырѣзати и послати разомъ зъ чекомъ або мониордеромъ, выписанымъ на имя A. Sharshon, Shamokin, Pa. на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, NJ.

За 10 до 12 днївъ грошѣ вже будуть доручені у краю.

Заразомъ подаємо имена посередниковъ, котрї стало посылають грошѣ черезъ Р. Н. Дѣмъ.

„Свобода“, Scranton, Pa.
Юрій Хилякъ, Olyphant, Pa.
Юрій Фалатъ, Priceburg, Pa.
С. Ядловскій, Jersey City, N. J.
Ив. Голда, Mt. Carmel, Pa.
Ив. Тарбай, Elmira, N. Y.
Ив. Глова, Shamokin, Pa.
К. Котанчикъ, Shamokin, Pa.
И. Стеткевичъ, „
А. Шаршонъ, „
Н. Джмеликъ, Smokerun, Pa.
Т. Цѣркотъ, Ansonia, Conn.
Д. Капитула, McAdoo, Pa.
Гр. Ковалевичъ, Sayre, Pa.
Ив. Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Мих. Кричфалуши, Brownsville Pa.
М. Турокъ, Priceburg, Pa.
Т. Каськовъ, McKeesport, Pa.
Ив. Двіякъ, Jessup, Pa.
Т. Поливка, Hazleton, Pa.
М. Сеґинъ, Deferiet, N. Y.
В. Бреянъ, Terryville, Conn.
П. Гера, Leetsdale, Pa.
М. Полянській, Auburn, N Y.
Ив. Лещишинъ, Buffalo, N. Y.
Гр. Сидоръ, Pittsburg, Pa.
Д. Мерена, Cohoes, N. Y.
Ив. Воргачь, Mt. Carmel, Pa.
П. Леньо, Christopher, Pa.
М. Петровскій, St. Louis, Mo.
Т. Глива, Manor, Pa.
О. Ставискій, Excelsior, Pa.
П. Галайда, Scenery Hill, Pa.
С. Демчко, Shenandoah, Pa.

Цѣна, кольско бере Р. Н. Дѣмъ за австрійскій грошѣ, если хто посылає просто до насъ:

За	5	коронъ	1	дол.	17	цнт.	За	170	коронъ	34	дол. 88 цнт.
„	10	„	2	„	20	„	„	180	„	36	„ 92 „
„	20	„	4	„	25	„	„	190	„	38	„ 96 „
„	30	„	6	„	28	„	„	200	„	41	„ 00 „
„	40	„	8	„	33	„	„	300	„	61	„ 45 „
„	50	„	10	„	37	„	„	400	„	81	„ 85 „
„	60	„	12	„	42	„	„	500	„	102	„ 25 „
„	70	„	14	„	46	„	„	600	„	122	„ 90 „
„	80	„	16	„	50	„	„	700	„	143	„ 40 „
„	90	„	18	„	55	„	„	800	„	163	„ 70 „
„	100	„	20	„	60	„	„	900	„	184	„ 30 „
„	110	„	22	„	64	„	„	1000	„	204	„ 80 „
„	120	„	24	„	68	„	„	2000	„	409	„ 50 „
„	130	„	26	„	72	„	„	3000	„	614	„ 20 „
„	140	„	28	„	76	„	„	4000	„	816	„ 50 „
„	150	„	30	„	80	„	„	5000	„	1021	„ 00 „
„	160	„	32	„	84	„					

Посередникамъ належить ся крѣмъ того за почту и папѣрь.

Русины! Оденъ шеръ Р. Н. Дому коштує $25.00. Сего року дівіденда буде 8 процентъ. Хто хоче купити шеры, най напише чекъ або моні-ордеръ на имя A. Sharshon (Shamokin, Pa.) и най той чекъ разомъ зъ листомъ зашле на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J.

Р. Н. Дѣмъ пожичає грошѣ на праперты на першій порічь на 6 процентъ.

Фарми! Фарми! Фарми!

Щасливый независимый чоловік, над котрим нема „баса“. Хто сей Се фармер! Одна лиш фарма обеспечує чоловікови певну будучність. Сотки краянів купили в нас фарми сего року і чують ся щасливими, бо не грозить їм калїцтво або смерть. Прийдіть і Ви до нас а покажемо Вам стати самостійними. Купіть собі фарму. Голосіть ся до:

John Jelinek, 1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Воздух, яким віддихаємо.

Чоловік може жити кілька день без їди або води, але без водни мусить умерти в кількох мінутах.

Люди терплять так само з причини браку водня, хотяй він вільний для всїх, як з браку пожиткі. Чому? Бо єсли стїни твоїх легких є здорові, то кров не може втягати в себе водня через делїкатні стїни воздушних комірок.

Дра Jean Sirrom Грудна Медицина

робить легки здоровими через те, що лічить стїнки воздушних комірок. Є се певний лїк на **Кашель, Простуду, Гей Фівер, Бронкітіс**, також лічить певно тяжші грудні слабости: **Запалене Легких і Сухоти.**

Єсли терпиш рівночасно на **Затвердженє** треба уживати Дра JEAN SIRROM'S Жолудковоґ Медицини разом з Медициною Грудною.

Ціна **1.00 дол.** за фляшку. Шість фляшок старанно опакованих посилаємо на який будь адрес по одержаню почтового моні-ордеру на суму **5.00 дол.**

Правдивість лїків стверджує наш підпис на корку

39- **Morris Forst & Co., Pittsburg, Pa.**

Одинокі продавцї в Сполучених Державах і Канадї

Дра JEAN SIRROM'S **Медицини на Печінку $1.00 фляшка**

Дра JEAN SIRROM'S **Медицини на Жолудок $1.00 фляшка.**

Вживають їх доктори і шпиталї по цїлім свїтї.

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковнословеньскомъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторонъ 992.

Цѣна 4 доляры.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскомъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторонъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грошми посилати на адресу:
SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Оденъ зънайбольшихъ броваровъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштує сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕКЛТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.